



www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

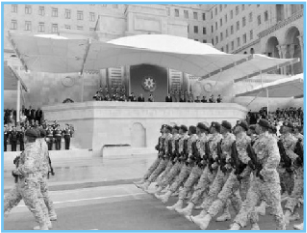
**Dənizdə
yeni yetmələrin
qırğını -
Xəzər niyə
adam udan
"əjdaha"ya
dönüb?**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 26 iyul 2019-cu il Cümə № 156 (7326) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Azərbaycan Ordusu dünyanın ən
güclüləri sırasında - Ermənistan
12 pillə gerilədi**



Azərbaycan Ordusunda olan döyüş ruhu, kadr potensialı, hərbi texnika və avadanlıqlar kifayət edər ki, torpaqları işğaldan azad etsin

yazısı səh.10-da

**MİQ-29-la Xəzər dənizinə
düşən pilot kimdir?**

yazısı səh.3-də

**Mikayıl Müşfiqin "qara
bəxti"-DNK analizi uzanır...**

yazısı səh.6-da

Aqrar ixracın "Urset bazarı" dərdi

yazısı səh.13-də

**Müəllimlər üçün imtahanların
ilkin nəticələri açıqlandı**

yazısı səh.6-da

**Sülh üçün son qapı -
Bakı onu hər an
bağlaya bilər, əgər...**

yazısı səh.11-də

**Ekshumasiya ediləcək
şəhid məzarlığı ilə bağlı
ilginc məlumatlar**

yazısı səh.10-da

**Müxalifətin payız gözləntisi
alınmadı, ümid qısa qaldı**

yazısı səh.3-də

**Avronun kursu yayın
sonunadək "əriyəcək"**

yazısı səh.9-da

**Deputat oğlunun adı
kredit qalmağalında**

yazısı səh.3-də

**ABŞ-ın Azərbaycana artan
yardımlarında əsas hədəf**

yazısı səh.9-da

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV TÜRKİYƏ İLƏ VİZA REJİMİNİ LƏĞV ETDİ-TARİXİ QƏRAR

XİN: "Azərbaycana 30 günədək müddətə səfər etmək istəyən qardaş ölkə vətəndaşları üçün 1 sentyabr 2019-cu il tarixindən etibarən viza tələbi ləğv edilir"; **deputat:** "Prezidentin bu cəsur jesti alqışlanası tarixi qardaşlıq addımıdır"; Rəsmi Bakının bu qərarının ardınca Moskva da Türkiyənin bezi vətəndaşları üçün vizanı qaldırdı



MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

yazısı səh.7-də

Erməni mediası hökumətə od püskürdü: "İnqilab yaxşı heç nə vermədi!.."

Baş nazir onu iqtidar eləmiş xalqın qisasından qorxmağa başlayıb - Paşinyan ata evinin yanında post qoydurdu; Ermənistan rəhbərinin ilk məzuniyyəti korlandı...

yazısı səh.8-də



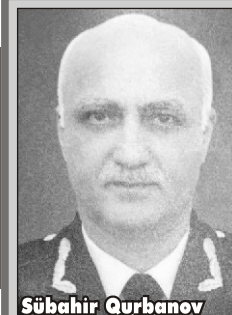
**Heydər
Babayevın ailə
şirkəti tam
çökür-daha 7
firması bağlandı**

yazısı səh.12-də



**Qubad İbadoğlu
müxalifəti
ətrafında
toplamaq istəyir,
yoxsa... - özü
danışır**

yazısı səh.5-də



**Həbsdəki MTN
generalı
şikayətini Ali
Məhkəmədən
geri
çəkdi-təfərrüat**

yazısı səh.12-də

Yayda və ya payızda növbədənənar parlament seçkilərinin olacağı barədə iddialar belə görünür ki, gerçəkləşmədi. Müxalifət düşərgəsində bir çoxları hətta buna köklənmişdi və hazırlıqlara başlamışdı. Artıq əminliklə söyləmək olarmı növbədənənar seçki olmayacaq? Müxalifətin bu il üçün hədəfi qışda-dekabrın sonunda keçiriləcək bələdiyyə seçkiləri olmalıdır?

növbədənənar seçkilər keçirildi. Odur ki, hər an hər şeyə hazır olmaq lazımdır. O ki qaldı ilin sonunda keçiriləcək bələdiyyə seçkilərinə, burada vəziyyət nisbətən fərqlidir. Çünki faktiki olaraq Azərbaycanda bələdiyyələr nüfuzsuz, təsir imkanları olmayan formal bir seçkilidir. Bələdiyyələrin Azərbaycanın iqtisadi, mədəni istərseyi və sosial həyatına real bir təsiri yoxdur. Ancaq buna

yələrin funksiyaları, qanunla verilən səlahiyyətlərinin çoxunun həyata keçirilməyinin şahidiyik. Bələdiyyələr müstəqil deyil. Dolayısı ilə icra hakimiyyətinin bir strukturu kimi fəaliyyət göstərir. Odur ki, biz ALDP olaraq bələdiyyə seçkilərində iştirakı məqsəduyğun hesab etmirik. Bələdiyyə seçkiləri kampaniyasının verəcəyi az-çox ictimai aktivliyi biz növbəti parlament seçkilərinə hazırlıq üçün istifadə et-

cəmiyyətin özündə və ictimai-siyasi proseslərin gedişində təsirli basqılar, yaxud da tələbat hiss edilmir: "Yeni indiki parlament belə görünür ki, prezidenti, ali hakimiyyətin başında duran şəxsi də, cəmiyyəti də qane edir. Halbuki dərinliklərdə indiki parlament onun səlahiyyətləri, fəaliyyəti dövrün tələblərinə cavab vermir. Üstəlik də ictimai narazılığı hakimiyyətə qarşı kərkənlənən bir quruma çevrilib. Ay-

Müxalifətin payız gözləntisi alınmadı, ümid qışa qaldı

"Hər an hər şeyə hazır olmaq lazımdır"

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, əslində hazırda Azərbaycanda çox mürəkkəb siyasi proseslər davam edir. Bunu sezmək mümkün deyil. Ölkə seçkiyə bu vəziyyətdə gedir: "Yeni vəziyyətin ilk baxışdan görüldüyü kimi sadə olduğunu qətiyyənlə düşünürəm. Mən hələ növbədənənar parlament seçkilərinin olmayacağına əmin deyiləm. Bu iqtidarın idarə metoduna və siyasi xarakterinə bələd olan biri kimi deyə bilərəm ki, istənilən an istənilən qərar verilə bilər. Müxalifət isə öz fəaliyyətini iqtidarın atacağı addımlara görə planlamalı və qurmalıdır. Biz AĞ Partiya olaraq siyasi fəaliyyət proqramımızı özümüz hakimiyyətin addımlarından asılı olmadan qururuq və həyata keçirməyə çalışırıq. Ancaq eyni zamanda təbii ki, iqtidarın da addımlarını diqqətlə izləyir, analiz edir və nəzərə alırıq. Seçki elə bir məsələdir ki, hər bir partiya hər an seçkiyə hazır olmağa çalışmalıdır. Çünki seçkilər hakimiyyətə gəlməyin yeganə sivil yoludur və partiyaların ümumən işləri də seçkidə iştirak edib nəticə əldə etməkdir. Odur ki, mənə, hələlik bu mövzular barədə tələsik qərarlar vermək doğru deyil. Ən azından bizim yaxın keçmişdə müşahidə etdiyimiz növbədənənar prezident seçkiləri və buna aparıcı proseslər var. O zaman da təqribən indiki kimi müxtəlif zamanlarda müxtəlif şeylər, dedi-qodular, təkziblər və sair vardı. Hətta prezident seçkilərinin standart keçirilmə zamanına uyğun olaraq MSK işə də başlamışdı. Ancaq seçki zamanına 6 ay qalmış



baxmayaraq, bələdiyyə seçkilərində iştirak üçün hüquqi tələblər kifayət qədər ağır və bürokratik çətinliklərlə doludur. Ona görə də inanmıram ki, hansısa siyasi partiya bu seçkiləri ciddiylə alsın və aktiv şəkildə iştirak etsin".

ALDP sədri Fuad Əliyev isə bildirdi ki, bu il növbədənənar parlament seçkilərinin olmayacağını artıq əminliklə söyləmək mümkündür: "Artıq bələdiyyə seçkilərinə az vaxt qalıb. Dekabrda keçiriləcək bələdiyyə seçkiləri kampaniyasına oktyabrda start verilməlidir. Oktyabrda isə az vaxt qalıb. Hesab edirəm ki, növbədənənar parlament seçkiləri gələn ilin mayında keçirilə bilər. Hər bir halda biz müxalifət olaraq payız və qışın ilk ayını parlament seçkiləri deyil, bələdiyyə seçkilərinə yönəlik prosesləri müşahidə edəcəyik. Çox az ehtimal olsa da bələdiyyə seçkiləri ilə eyni gündə parlament seçkiləri qərar verilməsini də tamamilə istisna etmək olmaz. Bələdiyyə-

məyi məqsəduyğun sayırıq. İlk bələdiyyə seçkilərində - 1999-cu ildə 600 ALDP üzvü bələdiyyə üzvü seçilmişdi. İkinci və üçüncü dəfə keçirilən bələdiyyə seçkilərində isə bir nəfərin də seçilməsinə imkan verilmədi. Həm də buna görə bu il keçiriləcək bələdiyyə seçkilərinə qatılmağı düşünürük və bələdiyyə seçkiləri üçün hazırlaşırıq. Partiya üzvləri sərbəstdirlər seçilmələrində. Kimlərsə iştirak edə bilər, amma partiya onlara dəstək verməyəcək".

AMİP katibi Əli Orucov qeyd etdi ki, ölkədə növbədənənar seçkilərin bu ilin sonunadək keçirilməsi məqsəduyğun olardı. Növbədənənar seçkilərin keçirilməsi üçün müəyyən şərtlər olmalıdır. Ya prezident ona verilən müstəsna səlahiyyətdən istifadə edərək parlamenti buraxmalıdır, ya da parlament özü-özünü buraxmalıdır. Bunların heç biri də aktual deyil. Çünki parlamentin növbədənənar keçirilməsinə

ri-ayrı parlament üzvlərinin hər hansı bir sözü və səsləndirdiyi fikirlər belə cəmiyyətdə kəskin qıcıq yaradır. Parlament seçkilərinin erkən keçirilməsi ilə bağlı deyilənlərə inamım olmasa da, hər halda, buna inanalar indi də var. Məncə, müxalifət seçkilərinin ilk etabı olaraq bələdiyyə seçkilərinə ciddi hazırlaşmalı, cəmiyyəti də bu ruhda hazırlamalıdır. Baxmayaraq ki, bələdiyyələrə və bələdiyyə seçkilərinə inam və etimad qalmayıb. Cəmiyyət bələdiyyələrə bir vacib institut kimi yanaşmır. Bizim də əsas məqsəd və fəaliyyətimiz uzun illər formalaşdırılmış bu stereotipləri dağıtmaq, insanları yerli özünü idarəyə həvəsləndirməkdən ibarət olmalıdır. Yerli sakinlər anlasa ki, özleri öz problemlərini həll etmək, yerli idarəçiliklə çox şeylərə nail olmaq mümkündür, o zaman davamlı olaraq digər seçkilərə qurumlara da maraq artacaq".

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"



MiQ-29-la Xəzər dənizinə düşən pilot kimdir?

İyulun 24-də saat 22.00 radələrində plana uyğun olaraq gecə vaxtı təlim-məşq uçuşları keçirən Hərbi Hava Qüvvələrinin MiQ-29 təyyarəsi ilə qəflətən rabitə əlaqəsi kəsilib və aviasiya vəsaiti radarlardan itib. İlk ehtimala görə, aviasiya qəzası nəticəsində hərbi təyyarə Xəzər dənizinə düşüb.

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli azvision.az -a bildirib ki, qəzaya düşən pilot onun kürəkəni, polkovnik-leytenant Rəşad Atakışiyevdir: "Rəşad mənim kürəkənimdir. 20 ildən çox idi ki, xidmət edirdi... Çalışdığı hərbi hissənin ən təcrübəli, peşəkar pilotlarından biri, həm də hərbi hissə komandirinin müavini idi".

Hazırda pilotun axtarışları davam etdirilir. Hadisə ilə bağlı Hərbi Prokurorluqda cinayət işi açılıb.

Deputat oğlunun adı kredit qalmağında

Məhkəmənin qərarına əsasən, Rauf Mirələmov və qohumlarından 101 min manat tutulub "Rabitəbank"ə ödənməlidir

"Rabitəbank"ın deputat Hüseynbala Mirələmovun oğlu, Xarici İşlər Nazirliyinin diplomatu Rauf Mirələmov qarşı 119 min manatlıq iddiasının maraqlı təfərrüatları üzə çıxıb. Belə aydın olur ki, Rauf Mirələmovla yanaşı, onun dayısı Elman Şiriyev, onun həyat yoldaşı və 2 övladının da adı var. Elman Şiriyev Hüseynbala Mirələmovun qaynıdır. Deputatın qaynatası Ataxan Şiriyev 1994-1995-ci illərdə Lerik Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı olub. A.Şiriyev 15 gün öncə vəfat edib.



Yasamal Rayon Məhkəməsi 119 min manatlıq tələbin 101 min manatını təmin edib. Hərçənd Rauf Mirələmov məsələyə Yasamal Rayon Məhkəməsinə baxılmasını istəməyib. Məsələ qaldırılıb ki, bankın iddiasına Nəsimi Rayon Məhkəməsinə baxılsın. Əsas kimi isə R.Mirələmovun bu rayonun ərazisində yaşaması göstərilib. Bizimyol.info yazıb ki, Yasamal Rayon Məhkəməsi onun bu vəsatətini təmin etməyib. Aidiyyət məsələsi ilə bağlı qərardan yuxarı məhkəmə instansiyalarına da şikayət verilib, amma nəticə dəyişməyib. Məhkəmənin qərarına əsasən, Rauf Mirələmov və qohumlarından 101 min manat tutulub banka ödənilməlidir. Bu borcun ödənilməsi məqsədlə Yasamal rayonu, Şərifzadə küçəsində yerləşən mənzilin və Lənkərandə şəhər mərkəzində yerləşən obyektin (səsyazma studiyası) açıq hərəcada satılmasına da qərar verilib. Bankla deputatın qohumları arasında çəkişmənin səbəbinə gəlincə, Rauf Mirələmovun dayısı Elman Şiriyev bankdan vaxtilə 99 min manat kredit götürüb. Həmin vaxt Rauf Mirələmov onun üçün zəmin olub. Diplomata bank arasında zəminlik müqaviləsi bağlanıb. Bu borcun cəmi 4200 manatı qaytarılıb. Kredit öhdəliyinin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar əsas borc, faiz borcu, cərimə borcu və s. birlikdə toplanıb və bank vəsaitin ödənilməsi üçün məhkəməyə müraciət edib. Rauf Mirələmov və qohumları Yasamal Rayon Məhkəməsinin 101 min manat tutulması, əmlakların müsadirəsi ilə bağlı qərarından apelyasiya şikayəti verib. Amma qərar dəyişməyib. Bir müddət əvvəl məsələyə Ali Məhkəmə baxıb, bu instansiya da aşağı məhkəmələrin gəldiyi nəticəni doğru hesab edib.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı məsələ ilə bağlı "Rabitəbank"la əlaqə saxlayıb. Bankdan məsələ ilə bağlı hər hansı şərh verməyib. Deputat Hüseynbala Mirələmov da israrlı zənglərimizi cavabsız buraxıb.

□ E.HÜSEYNOV "Yeni Müsavat"

"Xural" qəzetinin baş redaktoru Əvəz Zeynallının hər iki övladı - Selcan və Banu Türkiyə universitetlərinə yüksək nəticə ilə daxil olub. Həmkarımızın bu sevincini bölüşmək, həmçinin hər verilişə olaya çevrilən "Qaynar qazan"ın sahibi ilə digər mövzularda söhbətləşmək istedik. Telefon zəngimizə cavabında redaksiyamıza dəvətimizi məmnuniyyətlə qəbul etdi və övladları ilə birgə gəldi. Demə, şəhər gəzintisində çıxıbımlar, sadəcə, sözümlü yerə salmadıqları üçün istirahətlərinə ara verib "Yeni Müsavat"a gəliblər.

- Əvəz bəy, təşəkkür edirəm, dəvətimizi qəbul etdiyiniz üçün. Amma bir qeydimi deyim ki, açığı, sizinlə budəfəki görüşümüzün əsas səbəkləri ilə gəlişiniz çox xoş oldu. Sizi övladlarınızın uğuruna görə ürəkdən təbrik edirik!

- Təşəkkür edirəm. Vallah, təsadüfən belə alındı. Görünür, elə siz də bu niyyətdəmişsiniz. Deyir "niyyətin hara, mənzilin ora". Selcan böyük qızıdır, İstanbul Universitetinin İctimaiyyətlə əlaqələr fakültəsinə qəbul olub. Amma genəldə qəzetçilik, jurnalistika gedir.

- Deməli, ata-anasının peşəsini davam etdirəcək?

- Anası da, mən də istəyirdik ki, təbib olsun. Əslində ikisi də jurnalist olmaq istəyib. Mən həmişə deyirdim ki, siz onsuz da jurnalist ailəsində böyümüşünüz, jurnalistikani bilirsiniz, saytla işləməyi, saytı tam idarə etməyi bacarırsınız. Demək olar ki, jurnalistikanın bütün sirlərini öyrəniblər. Ona görə də həmişə deyirdim ki, bu peşəyə əlavə vaxt sərf etməyin, başqa bir sənətlə məşğul olun, yenə də jurnalistika həmişə sizin yanınızda olacaq. Amma iş elə gətirdi ki, Selcan universitetin İctimaiyyətlə əlaqələr fakültəsinə qəbul oldu. Banunun da özünün əlavə hobbiləri var. Hətta hobbii müəyyən dərəcədə peşəkarlığa çevrilib. Koreya dilini müəyyən dərəcədə öz-özünə öyrənməyə çalışıb. Koreyanın çox məşhur müğənni qrupları var, onların mahnıları çıxan kimi, o mahnıları dərhal türkçəyə çevirib YouTube-da qoyurdu. Özünün YouTube müəyyən işləri də var. Biz çox çalışdıq ki, uşaqların ikisindən biri tibbə getsin. Nəhayət, Banu bizi qəbul elədi.

- Özü də yüksək balla qəbul olunub, bildiyimə görə...

- Bəli, 100-də 100 topladı. Maksimum nəticə toplayıb İstanbul Universitetində tibb fakültəsinə qazandı. Selcansa 89 bal topladı. Amma Selcan eyni zamanda Bakı Mühəndislik Universitetində oxuyurdu, ingiliscə. Dərsləri də çox idi. Həm də bu il Selcan özünü "məğlubedilməz" hesab etdi, bir az rahatladı. Yəni buradakı təhsilini tamamlamadan bacısı ilə birgə İstanbula gedəcək. Hədəfləri çox böyükdür. Elə mənəm də hədəflərim böyükdür. İndiki uğurları onlar üçün ilkin mərhələ hesab edirəm.

Xahişimizlə qızlar da söhbətə qoşulub bir neçə kəlmə deyirlər. Maraqlıdır, gənc tələbələr təhsillərini uğurla başa vurandan sonra Azərbaycana dönmək, burada çalışmaq istəyirlərmi, yoxsa planları başqadır?

Selcan:

- Təbii ki, Azərbaycana qa-



"Həmişə deyirdim ki, bu peşəyə əlavə vaxt sərf etməyin!"

Hər iki qızı yüksək balla Türkiyə universitetlərinə qəbul olunan baş redaktordan "Yeni Müsavat"a ilginç açıqlamalar



yıdacağam. Amma ondan əvvəl Türkiyədəki təhsilimi Avropada, Amerikada davam etdirmək istəyirdim. İnşallah, daha mükəmməl təhsil alıb vətənime dönməyi düşünürəm. Hələlik jurnalistikani seçmişəm, amma hüquq sahəsində də çalışmaq istəyirdim.

Banu:

- Mən də xaricdə təhsilimi, uzmanlığı başa çatdırdandan sonra Azərbaycana qayıdacağam və həkim olacağam, inşallah!

- Maraqlıdır, jurnalist ailəsində böyümək necə hissidir?

Qızlar bir ağızdan "mükəmməl" deyirlər. Banu əlavə edir: "Bəzi məsələlər də var".

- Bəs darıxdırıcı olmur ki?

Selcan:

- Yox, əksinə, çox əyləncəlidir. (Gülüşmə) Ölkədəki bütün proseslərdən xəbərdar olmaq çox maraqlıdır.

Əvəz bəy "sarı sim"ə toxunur:

- Uşaqlar həbsxana həyatını da görüblər axı...

Banunun replikası:

- Amma o, əyləncəli deyildi. Əvəz Zeynallı bu yerdə həbsxana həyatına ekskurs edir:

- Mənim həbsxana gündəliklərimin adı "Selcanın məmləkəti"dir. İlk həbs olduğum gün yatmadım. Elə gözümü yumdum - Selcan, gözümü aç-

dim-Selcan. Mənim gündəliklərim var, kənddən, hərbi xidmətdən, Türkiyədən belə, gündəlik yazmışam. Amma həbsxana həyatında gündəlik yazmaq fikrim yox idi. Selcan bunların hamısını mənə yuxuda dedi və mən də elə səhəri gündən etibarən yazmağa başladım, kitabı da belə adlandırdım. 3 aydan sonra mənə dedilər ki, müstəntiq guya sənə lütf olaraq əlavə görüş verir, 2011-ci il, dekabrın 29-da. Amma müstəntiq deyib ki, sadəcə, mən istəmirəm Əvəz müəllimin qızları gəlsin, onu burada görsün, o uşaqlar travma ala bilər. Onda Selcanın 10, Banunun 8 yaşı var idi. Sonra müstəntiq özü də mənə dedi ki, görüş verirəm, amma istəmirəm uşaqlar gəlsin. Mən ona çox ağır söz dedim. Dedim, vallah, siz uşaqların travma alacağını, mənəvi cəhətdən sarsılacağını düşünürdünüz, niyə onların atalarını şərəyləyirdiniz? Dedim, mənim qızlarım sizin kimi polkovniklərdən ləyaqətli, onlar gələcəklər, bu demir məhəccərləri görəceklər, rahat, heç bir travma almadan da qayıdacaqlar. Selcan da, Banu da Ağır Cəzaçılıqda bütün məhkəmə proseslərimə gəldilər. Düzdür, qanunla uşaqların iştirakı olmaz, amma orada tolerant yanaşırdılar.

- Çox keçmiş olsun, Əvəz

rın təhsili ilə bağlı ödəniş problemləri yaranmayacaq ki?

- Təbii ki, olacaq. Elə indi onu düşünürəm. Amma böyük ehtimal var ki, Selcan bursa düşsün. Bursa olanda ödənişsiz olur, hər şey dövlət hesabına həllini tapır. Banu bizi çətinə salacaq, çünki Türkiyədə tibb sahəsində güzəştlər yoxdur.

- Hər halda, sizin kontingentdə imkanlı adamlar, dostlarınız olmamış deyil. Eyni zamanda Əvəz Zeynallının populyarlığı öz sözünü deyə bilər...

- Açıqı, bizim populyarlığımız və kontingentimiz bizə heç bir zaman gəlir gətirməyib. Yə-

bizim ozamanki kampaniyalarımızdan məlumatlısınız? Dedi, yox, ata. O zaman Banu çox uşaq idi. 2009-2010-cu illərdə bizim böyük kampaniyalarımız var idi, mən mətbuat konfransı keçirdim, 3 kiloluq bankanı qoyurdum, üstündə yazırdım ki, "Xural"ı xilas edin! Onda oxucular gəlirdi, bizə kömək edirdilər. O gün baxıram və öz-özümə düşünürəm ki, atanın gətirdiyi yoldur, indi Banu da çıxış yolu kimi bu variantı seçib. Yəqin düşünüb ki, ay Allah, görəsən, necə olacaq, deyib hə, elə mən atamdan başlayım.

- İnşallah, nəticə yaxşı olar və belə kampaniyaya da ehtiyac qalmaz. Əvəz bəy, "Qaynar qazan"a "saldığınız həmsöhbətləriniz barədə fikirləriniz maraqlıdır. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?"

- Siz uzun illərdir peşəkar jurnalistika ilə məşğulsunuz, hakimiyyətli-müxalifətli əksər şəxslərdən müsahibələr götürürsünüz. Görürsünüz nə qədər çətindir?

Biz deyirik ki, demokratik ölkə quraq. Tutaq ki, bu sistemdən, bu rejimdən narazıyıq da. Amma bizim demokratik ölkə qurmaq istədiyimiz adamlar belə, danışmaq istəmir. Yeni ölkə elə bir mühtəddir ki, nə hakimiyyəti, nə müxalifəti... Təsəvvür edirsiniz, açıq sualdan nə qədər çəkinənlər var... Təsəvvür edirsiniz, "Qaynar qazan"da durum nə qədər çətin. Son 3-4 ayda birinci prezidentimiz Ayaz Mütəllibov özü xahiş etdi ki, mən "Qaynar qazan"da danışmaq istəyirəm. Sonra biz Tural Abbaslıdan müsahibə götürdük. Bir də Mirşahin zəng etdi ki, danışmaq istəyirəm.

- Danışmaq istəməyənlər mövqelərini nə ilə izah edirlər?

- Mən bizim çox hörmətli dostumuz Qüdrət Həsənzadəni "Qaynar qazan"da danışdırmaq üçün çox çalışdım. Yaxınları vasitəsilə xəbər göndərdim, müavinlərə dedim ki, gəlsin, söhbət edək. O dedi ki, Əvəz istəyir, oturaq, söhbət edək, müsahibə verək, amma mən hesab eləmirəm ki, kimin ağılı var, "Qaynar qazan"a getsin. Bu məsələlər çox uzun zaman kəsiyində olub, ona görə ad çəkdim.

- Siz hətta ölkə xaricinə də çıxdınız...

- Bəli, biz Avropada Qənimət Zahidlə və Arif Məmmədovla görüşüb danışıq. Açıqı, mən ora səfər etmişdim, "həm ziyarət, həm ticarət" oldu. Amma Türkiyədə Becan Fərzəliyevlə görüşdüm. Becan müəllim müsahibə vermək istədi, biz mehriban məqsədlə gətdik, çəkdi, gəldi.

- Hakimiyyət nümayəndələrini necə, "Qaynar qazan"a dəvət etmişiniz?

- Çox təşəbbüs göstərmişəm.

- Konkret kimləri dəvət etmişiniz?

(Davamı növbəti sayımızda)

□ Elşad PAŞASOY, FOTO: "YM"



Son günlər ABŞ-dan Azərbaycana qayıdan Azərbaycan Demokratiya və Rifah (ADR) Hərəkatının sədri, iqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu müxalif siyasi dairələrlə görüşlər keçirir.

İbadoğlu iyulun 20-də REAL Partiyasının sədri İlqar Məmmədovla görüşüb və yaydığı məlumatda bu kimi təmasların davam edəcəyinin anonsunu verib. İyunun 23-də isə Qubad İbadoğlu AXCP sədri Əli Kərimli ilə görüşüb. Görüş barədə Q.İbadoğlu belə bir məlumat yayıb ki, AXCP sədri ilə hazırkı ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi durumu dəyərləndirib, gözlənilən ssenarilər ətrafında fikir mübadiləsi aparıb.

Bir gün sonra isə ADR sədri keçmiş səhiyyə naziri Əli İnsanovla bir araya gəlib. Yaydığı xəbərdə bildirib ki, Əli İnsanovla görüş maraqlı oldu, onunla keçmişdən deyil, bu günün gerçəkliklərdən, sabahın perspektivlərindən doyuncu söhbətəlişib.

Bəs bu tipli görüşlər yeni bir birləşmənin yaranmasına hazırlıq sayıla bilərmi?

Qubad İbadoğlu "Yeni Müsavat"ə bildirdi ki, bu görüşlər başa çatmayıb, ona görə də nəticə barəsində danışmaq tezdir: "Bilirsiniz ki, mən bir müddət ölkədən kənar daydım və ölkəyə döndükdən sonra düşündüm ki, Azərbaycan siyasətində üzde olan partiya sədrləri ilə, nüfuzlu şəxslərlə, ictimai rəy liderləri ilə görüşlər keçirim, ölkədəki həm ictimai-siyasi, həm sosial-iqtisadi vəziyyəti dəyərləndirərək, həm də gələcək ssenarilərə baxaraq. Gələcəkdə gözləntilərimiz baxımından, eyni zamanda dəyərləndirmələrimiz əsasında da müəyyən ssenarilər müzakirə mövzusu olub. Demokratik dəyişikliklər üçün çalışan ictimai-siyasi qüvvələrin,

Qubad İbadoğlu müxalifəti ətrafında toplamaq istəyir, yoxsa...

ADR Hərəkatının sədri İlqar Məmmədov, Əli Kərimli və Əli İnsanovla görüşlərinin məqsədini açıqladı



vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin birgə fəaliyyəti də müzakirə mövzularından biri olub".
"Daha kimlərlə görüşlər nəzərdə tutulub" sualına Qubad İbadoğlu belə cavab verdi: "Mən bütün görüşlərimi açıq, şəffaf, ictimaiyyətin məlumatlandırılması əsas götürülməklə təşkilinə çalışıram və buna da nail oluram. Keçirdiyim bütün

görüşlər barəsində məlumatı özüm paylaşırım. Ümumiyyətlə, mən heç bir gizli missiya həyata keçirmək və ya gizli görüşlər keçirmək niyyətində deyiləm. Bundan sonra olası görüşlər barədə məlumatları da ictimailəşdirəcəyəm. Bu barədə informasiyaları siz yaqın ki, əldə edə biləcəksiniz. Ümumiyyətlə, mən istəyirəm bu sahədə şəf-

fəfliq olsun. Oudur ki, bəri başdan açıqlamaq istəməzdim, lakin görüşlər keçirildikcə məlumatları əldə edəcəksiniz. Görüşlər barədə məlumatların heç biri ictimaiyyətdən gizli saxlanmayacaq".

Onu da qeyd edək ki, Qubad İbadoğlunun ABŞ-dan gəldikdən sonra tanınmış siyasətçilərlə görüşlərə başlaması bəzi saytlarda müxtəlif iddialara yol açıb. Məsələn, publika.az saytı yazıb ki, Qubad İbadoğlu ABŞ tərəfindən özünə qoyulan missiyanı-qərbyönümlü müxalifət qüvvələrini birləşdirmək və hakimiyyətə qarşı vahid qüvvə halında mübarizə aparmaq tapşırığını yerinə yetirir. Sayt yazır: "ADR Hərəkatı sədri Müsavatla "siyasi müharibə"ni başa çatdırmamış ABŞ-a köçdü. Hazırda Rutgers Universitetində çalışır və ilin çox hissəsini okeanın o tayında keçirir. Bu universitet təhsillə yanaşı, ABŞ dövlətinin tədqiqat mərkəzlərindən biri sayılır və dünya ölkələri ilə bağlı araşdırmalar aparır... AXCP və REAL iqtidara

qarşı barışmaz mövqedə dayanıblar və hakimiyyətə iddialarını ortaya qoyublar. Əli İnsanov isə regionçuluq faktoruna əsaslanan siyasi xətt yürütməyə çalışır və yaxşı maliyyə imkanlarına malikdir. Qubad İbadoğlu onlarla görüşərək bu siyasi qruplar arasında təmas nöqtəsi axtarır və onları yaxınlaşdırmağın, bir cəbhədə birləşdirməyin və hakimiyyətə qarşı vahid mövqedən çıxışın mümkünliyünü araşdırır. Söz yox ki, bu, İbadoğlunun öz təşəbbüsü deyil, Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyətə təsir mexanizmi formalaşdırmaq istəyən xarici anti-Azərbaycan dairələrin tapşırığı ilə həyata keçirilən missiyadır... Ciddi siyasi dairələrin dəstəyi və güclü maliyyə axını bu qrupları müvəqqəti də olsa bir araya gətirə bilər".

Qeyd olunanlarla bağlı Qubad İbadoğlunun cavabı belə oldu: "Görüşlərin təşkili, eyni zamanda formatı və görüş-şəccəyimiz siyasətçilərin müəyyənləşdirilməsi Azərbaycan Demokratiya və Rifah Hərəkatının İdarə Heyətinin toplantı-

sında müzakirə olunub və qərarlar burada verilib. Belə bir mandatı da mənə İdarə Heyəti verib. Bu baxımdan burada hər hansı missiyadan söhbət gedə bilməz. Azərbaycan xalqının istəklərinə uyğun olaraq, onların gözləntilərinə rəğmən düşündüm ki, belə bir görüşlər keçirməyə ehtiyac var. Keçirilən müzakirələr hər bir tərəf üçün faydalıdır. Bu, həm də bir fikir mübadiləsi, informasiya mübadiləsi məqsədi daşıyır. Əgər deyildiyi kimi, bir missiya olarsa, heç bu barədə məlumatlar ictimaiyyətə açıqlanmazdım. Mən Azərbaycanda açıq, səmimi, şəffaf siyasi mübarizənin tərəfindəyəm. Bundan sonra da hakimiyyətin münasibətindən, müxalifətin münasibətindən asılı olmayaraq kimlərlə görüşəcəyəmsə, bu barədə məlumatı ictimaiyyətə təqdim edəcəyəm. ABŞ təbii ki, böyük dövlətdir və mənim bu dövlətdəki fəaliyyətim daha çox akademik pedaqoji fəaliyyətdən ibarətdir. Nə ABŞ-da, nə də Azərbaycanda keçirdiyimiz görüşlərdə Azərbaycan dövlətinin və xalqının maraqlarından kənar heç bir məsələ müzakirə mövzusu ola bilməz".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

"O halda bütün dünya Gürcüstanı qınayacaq..."

Eldar Namazov: "Qərb diplomatları da Keşikçidağ məsələsinə görə narahatdır"

Strateji və Beynəlxalq Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru, politoloq Eldar Namazov Azərbaycan və Gürcüstanın siyasi rəhbərlərinə müraciət edib. O, hər iki ölkənin rəhbərliyinə xitabında Keşikçidağ ətrafındakı gərginliyə son qoyulmasından ötrü konkret təkliflər irəli sürüb. Müraciətinin mahiyyətinə aydınlıq gətirmək və digər suallarımıza cavab almaq üçün Eldar bəyə müraciət etdik. Məlum oldu ki, bugünlərdə müalicə məqsədilə qonşu Gürcüstanda olub və baş verənlərlə əlaqədar bir sıra görüşlər də keçirib. Müsahibənin ilk bölümündə E.Namazov Keşikçidağla bağlı Bakı və Tiflisə ünvanlandığı təkliflərin məğzini açıqlamışdı. Söhbətimizə davam edirik:

(Əvvəli ötən sayımızda)

- Gürcüstan tərəfinin bu təkliflə razılaşacağına ümid edirsiniz?

- Mən çox istərdim ki, Azərbaycan tərəf buna maksimum tez razılıq versin. Ona görə ki, Gürcüstan tərəfin reaksiyası həm bizim üçün, həm də dünya üçün çox maraqlıdır. Ona görə ki, bu günə kimi Gürcüstan da im məbədin Azərbaycan tərəfdə yerləşən hissəsi ilə bağlı məsələləri qaldırırdı. İndi Gürcüstan tərəf cavab verməlidir ki, onlar öz vətəndaşları üçün tələb etdiyi hüquqları Azərbaycan vətəndaşları üçün də təmin etməyə hazırdırlarmı? Gürcüstan

tərəfi, məsələn, buna "yox" desə, bu, nə demək olacaq? Onda belə çıxır rəsmi Tiflis deyəcək ki, Gürcüstan vətəndaşları məbədin Azərbaycan ərazisində yerləşən hissəsinə sərbəst gəlib-gələ bilər, amma siz bizim ərazimizdəki hissəyə gəlməyin? Məncə, belə bir mövqe ortaya qoya bilməz. O halda bütün dünya Gürcüstanı qınayacaq və deyəcək ki, sən Azərbaycandan tələb etdiyin hüquqları niyə azərbaycanlılar üçün təmin etmirsən, bu, nə yanaşmadır? Ona görə də mən ümid edirəm ki, bu ideya öz dəstəyini tapacaq. Hələlik bu, ictimai qurumlar tərəfindən dəstəklənir.



Yaxınlarda biz daha böyük təkliflər paketi ilə çıxış edəcəyik, sənədlər hazırlanır. Mən əminəm ki, Azərbaycanın və Gürcüstanın siyasi rəhbərliyi bu variantı nəzərdən keçirəcək. Yazılanlara baxanda və müzakirələri izləyəndə görürsən ki, görürsən ki, hələlik ağlabatan başqa bir variant meydana çıxmayıb.

Ona görə də bu variantı nəzərdən keçirmək lazımdır.

- Eldar bəy, siz özünüz də Keşikçidağın yerləşdiyi Ağstafa rayonundansınız. Yaqın bu qədim alban məbədinə olmusunuz, eləmi?

- Bəli, orada olmuşam. Ancaq sizə deyim ki, sovet dövründə ora hərbi poliqon idi. Nə

yə görə bizim ora gediş-gəlişimiz az olub və çoxları bizi qınayırdı ki, Azərbaycan tərəf niyə turistlərin oraya gediş-gəlişini təmin etməyib? Bu gün o ərazi bizim tərəfdədir və bu işləri görmək lazımdır. Tarixçilərimiz, tələbələrımız üçün də faydalıdır. Lakin o vaxtlar orada hərbi poliqon var idi. O ərazidə tank məktəlləri qoyulurdu və sovet ordusu oraları bombardman edirdi. İndiyə kimi orada hələ partlamamış çoxlu döyüş surətləri da mövcuddur. Mən həm Tiflisdə, həm Bakıda Qərb diplomatları ilə də görüşlər keçirdim və bunu onlara da izah elədim.

- Deməli, Qərb diplomatları da Gürcüstan-Azərbaycan sərhədində baş verənlərdən narahatdır?

- Təbii. Qərb diplomatları da Keşikçidağ məsələsinə görə narahatdırlar. Mən bilərəm ki, strateji əhəmiyyət kəsb edən Azərbaycan və Gürcüstan əməkdaşlığına böyük bir zərbə dəyməsini heç kəs istəməz. Həm Tiflisdə, həm Bakıda onlarla söhbət edəndə soruşurdular ki, Azərbaycan tərəfdən niyə məbədə gediş-gəliş az olub? Mən də onlara izah elədim ki, ora bizim üçün qapalı hərbi poliqon idi. Yerli əhali oraya ayaq basa bilmirdi. Sovet qoşunları gedəndən sonra da neçə illərdir ərazinin minalardan təmizlənməsi prosesi gedir, bilmirəm axıra çatıb, ya yox.

- Keşikçidağdakı insident zamanı əsgərimizin davranışları geniş müzakirə

olundu. Bəziləri əsgərin sət addım atmalı olduğunu dedilər, amma bunun fəsadlarını nəzərə alan opposentlər sərhəddə haqq qazandırdılar. Sizin fikriniz necədir?

- Çox ağır bir sualdır. Ona görə ki, biz müharibə şəraitindəyəm. Fərqi yoxdur, sərhəd qoşunlarıdır, ordudur... Xüsusən də nəzərə alsaq ki, Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin bir qismi Azərbaycan ordusunun yox, Dövlət Sərhəd Xidmətinin nəzarətinə verilib. Ona görə də narazılıq bildirən insanları başa düşürəm. Ancaq bu yaxınlarda Qərb diplomatlarından biri bu məsələyə münasibəti məndən soruşdu... Özü də biz gürcülərlə birgə olarkən soruşdu. Dedim, mən sizə birçə məsələni açıq deyə bilərəm: başqa xalqla, dövlətlə sərhəddə belə bir hadisə baş versəydi, Azərbaycan sərhəddəki əhəmiyyətli avtomatla hücum edənləri yere sərə bilərdi. Yalnız bizim Gürcüstanla olan dostluq münasibətləri bizə bu ölkəyə düşmənlərin gözü ilə baxmağa imkan vermir. Ancaq bu təxribatları qurtarmaq lazımdır. Yalnız Azərbaycan-Gürcüstan sərhədində belə ola bilərdi ki, Azərbaycan sərhəddə belə tolerantlıq nümayiş etdirməsin. Bundan da sui-istifadə etmək lazım deyil. Başqa ölkə ilə sərhəddə belə hadisə baş versəydi, artıq ora torpağın üstündə meyitlər qalacaqdı...

□ **Elsad PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

Təhsil Nazirliyində müəllimlərin işə qəbulu imtahanının nəticələri barədə mətbuat konfransı keçirilib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, mətbuat konfransında imtahan verənlərin və uğur qazanan namizədlərin sayı açıqlanıb. Təhsil nazirinin müavini Məhəbbət Vəliyeva bildirdi ki, bu ilki müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında 41 288 namizəd iştirak edib:

"Onlardan 18 881 namizəd (46%) uğur qazanaraq növbəti mərhələyə keçib. Uğur qazanan namizədlər arasında 3 nəfər maksimal (60 bal) nəticə göstərib. Bu il imtahanlarda 21 375 namizəd ilk dəfə, 19 913 namizəd isə təkrar olaraq iştirak edib. Bəzi namizədlər keçən il bir fəndən, bu il isə digər yaxın fəndən imtahan veriblər. Təkrar iştirak edən namizədlərin əksəriyyəti keçən ilki nəticələrdən daha yüksək nəticə qazanıb".

Məhəbbət Vəliyeva namizədlərə ixtisas seçimi edərkən diqqətli olmağı tövsiyə edib. O bildirdi ki, namizədlər məktəb seçimi etməzdən əvvəl yaxşı düşünməlidirlər: "Namizədlər qərar verməzdən əvvəl fikirlərini deqiqləşdirsinlər. Yaxşı olar ki, onlar məktəblər haqqında əvvəlcədən məlumatlı olsunlar. Çünki namizədlər tanıdığı məktəbi seçir və son anda imtina edirlər. Nəticədə isə digər namizədin həmin yer üçün qəbul şansı azalır".

M.Vəliyeva qeyd edib ki, söhbət daimi əsaslarla olan vakant yerlərdən gedir: "İmtina hallarından sonra növbəti yer seçən namizəd daimi əsaslarla deyil, ancaq müddətli müqavilə

Müəllimlər üçün imtahanların ilkin nəticələri açıqlandı

Nazirlik rəsmiləri imtahan zamanı baş vermiş pozuntulardan da danışdılar



işləyə bilmək şansı əldə edir".

Daha sonra çıxış edən Təhsil Nazirliyinin İnsan Resursları Şöbəsinin müdir müavini Murad Camalzadə deyib ki, müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında istifadə olunan sualların yoxlanılması zamanı ekspertlər ümumilikdə 29 sualda texniki qüsurları aşkar ediblər: "Bunlardan 20-si Azərbaycan bölməsində, 9-u rus bölməsində olub. Bu suallar

ümumi sualların 0, 54 faizini təşkil edib. Texniki qüsurlar dedikdə, imtahan sessiyası zamanı həmin sualın məzmununda səhvin olması (15 sual), bir suala iki düzgün cavabın uyğun gəlməsi (5 sual), eyni sualın eyni imtahan sessiyasında təkrar verilməsi (1 sual) və digər (8 sual) hallar nəzərdə tutulur".

M.Camalzadə qeyd edib ki,



imtahan zamanı hər hansı namizəd tərəfindən bu suallara verilmiş cavab səhv və ya cavablandırılmamış kimi qeydə alınmışdırsa, həmin cavablar namizədin xeyrinə düz cavab kimi qeydə alınacaq və namizədin balına hesablanmasında nəzərə alınacaq: "Bununla yanaşı, texniki qüsurlu olan sualların məzmunu açıqlanacaq və onlarda olan qüsurlar izah oluna-

caq".

Nazirlik rəsmisi əlavə edib ki, yekun nəticələr iyulun 26-dan hər bir namizədin şəxsi sənədində göndəriləcək: "Iyulun 27-dən başlayaraq namizədlər şəxsi sənədlər üzərində imtahan təşkilatçısına apelyasiya qaydasında müraciət edə bilər. Həmin müraciətlər iyulun 29-na qədər qeydiyyata alınacaq. Müraciətlərin nəticələri

avqustun 6-na qədər şəxsi sənədlərə göndəriləcək. Müsabiqənin vakansiya seçimi mərhələsi avqustun 7-dən açıq elan ediləcək. Bu il müsabiqəyə ilkin olaraq təxminən 7000 vakant iş yerinin çıxarılması gözlənilir".

M. Camalzadə onu da qeyd edib ki, bu il müəllimlərin işə qəbulu imtahanlarında 33 namizədin imtahan nəticəsi ləğv edilib: "Onların imtahan nəticəsinin ləğvinə səbəb imtahan qaydalarını pozmasıdır. Ən çox rast gəlinən qayda pozuntuları köçürməyə cəhd etmə, yarındakı namizədlə danışmadır. Eyni zamanda başqasının şəxsiyyət vəsiqəsi ilə imtahana daxil olmağa cəhd də olub və bunun qarşısı alınıb. Bəzi hallarda namizədlər tərəfindən imtahana telefonla deyil, hətta rabitə qurğusu ilə gəlmək cəhdləri olub. Bütün bu hallara görə 33 nəfərin imtahan nəticəsi ləğv edilib".

Q Əİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

Mikayıl Müşfiqin "qara bəxti" - DNK analizi uzanır...

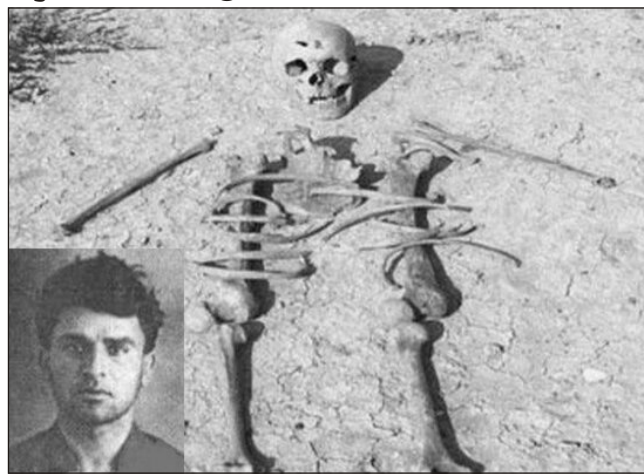
Mircəfər Bağirovun DNK analizinin cavabı qısa müddətdə verilibsə, eyni ekspertiza nakam şairlə bağlı niyə aparılmasın?

Böyük Azərbaycan şairi Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının aşkar olunması xəbərinin "ili" çıxmaz üzrədir. 2018-ci ilin oktyabrında həmin qalıqların Stalin illərində cəzalandırılanların bir çoxunun uyuduğu Qaradağ rayonunun Puta qəsəbəsində aşkarlandığı haqda xəbər yayılıb. Məşhur Rusiya milyarderi Fərhad Əhmədov Göyçayda kombinat direktoru olmuş və 1970-ci illərdə güllələnmiş atası Teymur Əhmədovun qalıqlarının axtarışını apararkən nakam şair Mikayıl Müşfiqin, Azərbaycanın rəhbəri olmuş Mircəfər Bağirovun gizli dəfn olunduğu məzarların yerini də öyrənib.

Onun bu haqda açıqlaması mətbuatda ildırım sürəti ilə yayıldı. Bu xəbərlərdən sonra ölkə rəhbərliyi məsələyə reaksiya verdi. Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının aşkar olunması ilə bağlı məsələnin araşdırılması Milli Elmlər Akademiyası, Səhiyyə, Mədəniyyət nazirlikləri və digər əlaqədar qurumların nümayəndələrindən ibarət işçi qrupun yaradılması barədə göstəriş verildi. Tapşırıq əsasən, Mikayıl Müşfiqə məxsus olduğu ehtimal edilən qalıqlar müvafiq qaydada DNT ekspertizasından keçirilməli, əgər qalıqların həqiqətən ona məxsus olduğu təsdiqini taparsa, şairin yenidən dəfn olunması ilə bağlı bütün zəruri tədbirlər görülməli idi.

Fərhad Əhmədovun məlum bəyanatından sonra belə aydın oldu ki, 2017-ci ildə ona valideyni ilə bağlı axtarış işlərinin aparılmasına icazə verili-

lib. "NKVD" və Bayıl türməsinin keçmiş ildırım sürəti ilə yayıldı. Bu xəbərlərdən sonra ölkə rəhbərliyi məsələyə reaksiya verdi. Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının aşkar olunması ilə bağlı məsələnin araşdırılması Milli Elmlər Akademiyası, Səhiyyə, Mədəniyyət nazirlikləri və digər əlaqədar qurumların nümayəndələrindən ibarət işçi qrupun yaradılması barədə göstəriş verildi. Tapşırıq əsasən, Mikayıl Müşfiqə məxsus olduğu ehtimal edilən qalıqlar müvafiq qaydada DNT ekspertizasından keçirilməli, əgər qalıqların həqiqətən ona məxsus olduğu təsdiqini taparsa, şairin yenidən dəfn olunması ilə bağlı bütün zəruri tədbirlər görülməli idi.



"NKVD"nin sabiq əməkdaşlarının informasiyası təsdiqini tapıb! Tapılmış qalıqların M.Bağirova məxsusluğu rəsmən isbatlanıb. Və Azərbaycanın keçmiş rəhbərinin qohumları həmin qalıqları köhnə Yasamal qəbiristanlığında dəfn ediblər.

Mircəfər Bağirovun qalıqları ilə bağlı ekspertizanın, DNK analizlərinin qısa vaxt ərzində aparılması, nəticələrin mərhumun yaxınlarına bildirilməsi təqdirəlayiqdir.

Düzdür, Azərbaycanda belə analizlərin həyata keçirilməsi üçün ciddi imkanlar, kadr potensialı var. Buna baxmayaraq, qalıqların aşkar

olunması xəbərinin yayılmasından ötən 7 ay ərzində nəticənin ortaya çıxarmaması işlərin hansısa səbəblərdən ləngiməsini ortaya qoyur. Mircəfər Bağirovla bağlı atılan addımların Mikayıl Müşfiqə bağlı təkrar olunması, qalıqların Londonda DNK analizindən keçirilməsi daha uyğun görünür.

Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin direktoru Ədalət Həsənov məsələ ilə bağlı son açıqlamasında mərhum şair Mikayıl Müşfiqə aid olduğu iddia edilən sümük qalıqları ətrafında müayinə-

lərin davam etdirildiyini vurğulayıb.

O, aparılan işlərin hələ başa çatmadığını deyib: "Aparılacaq müayinələrin və müayinə olunacaq obyektlərin miqyası genişləndirilib. Şairin ata nəslindən olan kişi cinsli yaxın qohumlarından da nümunələrin götürülməsi davam etdirilir. Artıq istintaq orqanları tərəfindən həmin şəxslər müəyyənləşdirilib və onlar müayinələrin götürülməsi üçün bizə təqdim edilib".

Görkəmli şair Mikayıl Müşfiqin əmisi nəvəsi Vahab İsmayilzadə Qaradağ rayonunun Puta qəsəbəsində tapılan və şairə aid olduğu güman edilən qalıqlarla bağlı araşdırma çərçivəsində DNT analizi verib.

Qeyd edək ki, prezident İlham Əliyev Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının tapılması ilə bağlı məsələnin araşdırılması üçün Milli Elmlər Akademiyası, Səhiyyə, Mədəniyyət nazirlikləri və digər əlaqədar qurumların nümayəndələrindən ibarət işçi qrupun yaradılması barədə göstəriş verib. Tapşırıq əsasən, Mikayıl Müşfiqə məxsus olduğu ehtimal edilən qalıqlar müvafiq qaydada DNT ekspertizasından keçirilməli, əgər qalıqların həqiqətən ona məxsus olduğu təsdiqini taparsa, şairin

yenidən dəfn olunması ilə bağlı bütün zəruri tədbirlər görülməli idi.

Ə.Həsənov bildirdi ki, təkə Müşfiqlə bağlı deyil, digər şəxslərə məxsusluğu iddia olunan sümüklər üzərində də iş aparılır:

"Əvvəl təkə Mikayıl Müşfiqə aid olduğu iddia edilən sümüklərlə bağlı iş aparılırdı. Daha sonra bizə digər tanınmışların da sümükləri ilə bağlı araşdırma aparılması tapşırıldı. Əhməd Cavad və digər ictimai-siyasi xadimlər də var. Belə qərara alındı ki, həmin ərazidə digərlərinin də məsələsi həll olunsun. Bütün bu işlər Azərbaycanın aparılması üçün çoxlu sayda sümük qalıqları təqdim edilib və bu proses davam edir. Başqa nəse dəyə bilmərəm. Çünki qalan məsələlər istintaq sirdidir".

Ədalət Həsənov müayinələrin nə zaman bitəcəyini deqiqləşdirmədiyini də açıqladı: "Bu müayinələr uzun çəkən prosesdir. Dedi-yim kimi, materiallar gəlməkdə davam edir. Ona görə də deqiqləşdirməyə ehtiyac yoxdur".

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı məsələnin bunca uzanmasının səbəblərinə aydınlıq gətirmək üçün Ədalət Həsənovla əlaqə saxlamağa çalışıb. Lakin ısrarlı zənglərimiz cavabsız qalıb. Buna baxmayaraq, növbəti saylarımızda baş məhkəmə tibb ekspertinin fikirlərini də öyrənməyə çalışacağıq.

Q E.MƏMMƏDLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı dostluq və qardaşlıq əlaqələrinə töhfə verən daha bir tarixi qərara imza atılıb. Belə ki, Türkiyə Respublikası vətəndaşları üçün viza tələbinin ləğv edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidməti açıqlama yayıb.

Musavat.com-a daxil olan açıqlamada deyilir: "Xalqlarımız arasında ortaq etnik-mədəni, tarixi köklərə, qardaşlıq və dostluq, həmrəyliyə söykənən Azərbaycan və Türkiyə əlaqələri ulu öndər Heydər Əliyevin "bir millət, iki dövlət" kəlamına uyğun olaraq ən yüksək səviyyədədir. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sözləri ilə ikitərəfli münasibətlərimiz uğurla inkişaf etməkdədir. Hərtərəfli inkişaf edən Azərbaycan-Türkiyə strateji tərəfdaşlığı ölkələrimiz arasında viza sahəsində əməkdaşlığın dəyərləndirilməsini və xalqlarımızın sərbəst gediş-gəlişinin təmin edilməsi zərurətini şərtləndirir. Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasına 30 günədək müddətə səfər etmək istəyən Türkiyə Respublikasının ümumvətəndaş pasportuna malik vətəndaşları üçün 1 sentyabr 2019-cu il tarixindən etibarən viza tələbi ləğv edilir".

Açıqlamada daha sonra bildirilir ki, Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən Türkiyə Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinə viza tələbinin ləğvi ilə bağlı nota ünvanlanıb. "Əlavə edək ki, Azərbaycan Respublikası ərazisində 30 gündən artıq qalmaq istəyən Türkiyə Respublikası vətəndaşlarının statusu Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunları ilə tənzimlənir. Türkiyə Respublikası Hökumətinin qərarına əsasən, bu ölkəyə 30 günədək səfər edən Azərbaycan Respublikası vətəndaşları viza tələbindən azad edilmişdi. Viza tələbinin ləğvi qərarı Azərbaycan və Türkiyə arasında qardaşlıq və dostluq münasibətlərinin yüksələn xətlə inkişafına növbəti əsaslı töhfə olacaqdır", - XIN-in açıqlamasında bildirilir.

Deputat Fəzil Mustafa əməkdaşımıza bildirdi ki, Türkiyə vətəndaşlarına Azərbaycana gəliş-gediş üçün vizanın

Prezident İlham Əliyev Türkiyə ilə viza rejimini ləğv etdi - tarixi qərar

XIN: "Azərbaycana 30 günədək müddətə səfər etmək istəyən qardaş ölkə vətəndaşları üçün 1 sentyabr 2019-cu il tarixindən etibarən viza tələbi ləğv edilir"; **deputat:** "Prezidentin bu cəsur jesti hər cür alqışlanası tarixi qardaşlıq addımıdır"; Rəsmi Bakının bu qərarının ardınca Moskva da Türkiyənin bəzi vətəndaşları üçün vizanı qaldırdı



qaldırılması ilə bağlı ölkə prezidenti İlham Əliyevin qəbul etdiyi qərar böyük əhəmiyyət daşıyan tarixi bir qərardir: "Bakının işğaldan azad olunmasının 100 illiyi ilə bağlı Bakıda iki qardaş ölkənin prezidentlərinin iştirakı ilə paradın keçirilməsindən sonra hədsiz sevindiyim ikinci hadisədir. Həmin parad ona görə önəmli idi ki, bizim dövlət müstəqilliyimiz üçün canından, qanından keçmiş Nuri Paşa komutanlığında qəhrəman türk əsgərinin qarşısında bir vəfa borcumuzu mütləq qaytarmalıydıq. Məhz bunun adı qardaşlıqdır, məhz bunun adı əhdə vəfaddir. Cənab İlham Əliyevin bu cəsur jesti hər cür alqışlanası, təqdir olunması tarixi qardaşlıq addımıdır. Gəliş-gediş üçün viza qonağa, dostu, əcnəbiyə verilə bilər. Qardaş qardaşa evinə

gəlib getməyə viza verməz, verməməlidir. Unutmayaq, enində-sonunda bizim yenə də taleyimiz Siam əkizləri kimi Türkiyə ilə birlikdəliyimizdən asılı olacaq. Azərbaycan prezidentinə bu anlamlı, milli maraqlarımıza uyğun və cəsur addımına görə minnətdarlığımı bildirirəm. Türkiyə ilə qardaşlığımıza töhfə verən hər addım alqışlanmağa layiqdir".

"**Borçalı**" Cəmiyyətinin sədri Zəlimxan Məmmədli isə "Yeni Müsavat"a dedi ki, biz hər zaman "bir millət, iki dövlət" ritorikası ilə öyündüyümüz halda, viza rejimi bu şüarı şübhə altına salmaqda idi: "2007-ci ildə Türkiyə Cümhuriyyəti Azərbaycan vətəndaşlarına birtərəfli qaydada viza rejimini ləğv etdi. Bu doğru idi. Azərbaycanın isə bu məsələdə israrı- Türkiyə vətəndaşları-

na viza tətbiqini qüvvədə saxlaması anlaşılacaq deyildi. Nəhayət, bizim də, xalqlarımızın da taleyi reallaşmaq üzəridir. Viza rejiminin ləğvi hər iki dövlətin və xalqın maraqlarına tam cavab verir. Bu, həm də pozitiv ovqat yaratmaqla iki qardaş dövlət arasında etimadı daha da artıran, o cümlədən dost olmayan qüvvələri isə məyus edən psixoloji üstünlük yaranan hadisədir. Daha dərin qatda ola bilər ki, siyasi məqsədə uyğunluq, regionda gərginlik də bu qərarın indi qəbul olunmasında rol oynamışdır. Bunun ardınca mənə elə gəlir ki, Türkiyə ilə ikili vətəndaşlıq və xaricdə məskunlaşmış soydaşlarımızla Azərbaycan mənəvi aurasının bütünləşməsində müstəsna rol oynayacaq. Soydaşlar haqqında qanunvericilik aktı da qəbul olunsun.

Bu hüquqi yolları bütün variantlarda milli maraqlarımıza cavab verən hadisələr hesab edirik".

Politoloq Elxan Şahinoğlu xatırladı ki, Türkiyə prezidenti Rəcəb Teyyub Ərdoğan hər dəfə Bakıya gəldikdə viza məsələsini qaldırır: "Ərdoğan bu məsələnin uzanmasından narahət idi. Ayrıca türk jurnalistlərin Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə verdikləri hər iki sualdan biri rəsmi Bakının Türkiyə vətəndaşlarına tətbiq etdiyi vizanı nə zaman ortadan qaldıracağı ilə bağlı idi. Azərbaycan rəsmiləri bunu hansısa texniki məsələnin həlli ilə əlaqələndirirdilər. Əsl həqiqətdə isə rəsmilərimiz ikili söhbətlərdə bunu təhlükəsizlik məsələləri ilə əlaqələndirirdilər. Yeni viza ortadan qaldırılırsa, Türkiyədən hansısa qruplar Azərbaycana gələ və bizə problemlər yarada bilərlər. Bu arqumenti evlədən qəbul etmədim. Ona qalsa, Türkiyə başqa dövlətlərin vətəndaşlarına viza tətbiq etməir və gərəkdir qədar problemlər içərisində boğulardı. Tam əksinə, Türkiyə və ya digər qonşumuz Gürcüstan viza prosedurlarından imtina etdikdən sonra turizmde sıçrayış yaşayırlar. Türkiyə Azərbaycanın strateji müttəfiqidir və vizanın ortadan qaldırılmaması müttəfiqliyə kölgə salan yeganə amil idi. Gec də olsa doğru qərar verildi".

E.Şahinoğlu indiki durumda digər bir təklif də irəli sürür: "Rəsmi Bakı İran vətəndaşlarına tətbiq etdiyi viza sistemini də ortadan qaldırmalıdır. Onuz da rəsmi Bakının yeni qərarından sonra Tehran Ankara ki-

mi eyni xahişlə Bakıya müraciət edəcək. Çünki Türkiyə kimi İrandan da Azərbaycan vətəndaşlarına viza tətbiq etmir. İrandanla bağlı da müəyyən təhlükəsizlik məsələləri ön plana çıxıb. Ancaq önəmli olan İranda yaşayan milyonlarla soydaşımızın Azərbaycan rahat gəlişini təmin etməkdir. Bunun Azərbaycan üçün geosiyasi əhəmiyyəti də var. Doğrudur, deyilə bilər ki, ABŞ-la İrandan arasında müharibə başlasa, qonşu ölkədən qaçqın axını ilə üzleşə bilərik. Ancaq belə bir ehtimal olsa, biz onsuz da müharibədən qaçmaq istəyən soydaşlarımızı sərbəhdin qapısını bağlı saxlaya bilməyəcəyik. Bu halda vizanın olmasının əhəmiyyəti yoxdur".

Bu arada məlum olub ki, Rusiya xüsusi və xidməti pasportları olan Türkiyə vətəndaşlarına qarşı viza tətbiqini ləğv edib. Azvision.az xəbər verir ki, bu barədə Rusiya prezidenti Vladimir Putin fərman imzalayıb. Yeni qərara əsasən, bu kateqoriyadan olan Türkiyə vətəndaşları Rusiyaya yalnız qısamüddətli işgüzar səfərləri yox, bütün növ səfərləri vizasız həyata keçirə biləcəklər. Türkiyə də eyni imtiyazları Rusiya vətəndaşlarına şamil etməlidir.

İstənilən halda, rəsmi Bakının qərarından sonra Moskvanın da məhz 1 sentyabrdan bəzi kateqoriyalı Türkiyə vətəndaşları üçün viza rejimini ləğv etməsi maraqlıdır. Türkiyə-Azərbaycan-Rusiya formatında əməkdaşlıqla bağlı növbəti addımın atılması diqqət çəkir...

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Keçmiş SSRİ ərazisində yeni münaqişələr yaratmaq planları qurulur

Politoloq: "Kreml bu münaqişələrdən istifadə edərək Mərkəzi Asiyayı Qərbbə güzəştə getməyəcəyi mesajını verir"

Kəçmiş SSRİ respublikalarının bir çoxu uzun illərdir separatizmdən, qonşu respublika ilə ərazi münaqişələrindən əziyyət çəkir. Son vaxtlar bu sıraya sanki yeni problemlər də daxil olmaqdadır. Azərbaycanla Gürcüstan arasında sərhəd problemi, Qırğızıstanla Tacikistan arasında artıq silahlı insidentlə müşahidə olunan sərhəd gərginliyi yaşanır. Keçmiş SSRİ məkanında münaqişələri indi kim körükləyir? Rusiyanın özünün kifayət qədər problemləri var, hətta ərazisində milli münaqişələrə də ara-sıra rast gəlirik. Belə bir vəziyyətdə Rusiyaya sözügedən respublikaların bir-biri ilə münaqişəsi hansı məntiqlə sərf edir?

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, SSRİ dağıldıqdan sonra bu arealda işğal və separatizmin alovlanması əsasən Ru-

siyanın siyasətindən qaynaqlanırdı. Çünki Rusiya postsovet məkanında təsirini saxlamaq üçün Cənubi Qafqazda və Mərkəzi Asiyada milli və etnik

ərazi münaqişələrini alovlandırdı. Burada həm də məqsəd Qərbin regiona açılışına mane olmaq və regiona təzyiqlər etməklə orbitində saxlamaq idi. Hazırda bu münaqişələr davam edir və burada eynən katalizator rolunu Moskva həyata keçirir. 2008-ci ildə Gürcüstanın hücum və işğal planı, Ukraynanın ayrılmas hissəsi olan Kırımın aneksiya edilməsi, Donbas münaqişəsi bunun əyani göstəricisidir. İndi də çalışırlar ki, münaqişə zonalarının sırası-

nı artırınsınlar: "Postsovet məkanında ən uzun və daha da ciddi problem olan Ermənistanın işğalı nəticəsində hələ də davam edən Qarabağ münaqişəsidir. Məhz Moskva Ermənistan üzərindən Azərbaycana qarşı vəkalət müharibəsi aparmaqla Cənubi Qafqazda dominant siyasətini artırır. Ölkəmizin Qərblə əməkdaşlığına mane olmağa çalışır. Fikir versək, bu kimi işğal və separatizm əsasən Rusiyanın Qərblə toqquşduğu nöqtələrdə baş verir. Cə-

nubi Qafqaz Şərqi Avropa.

Bundan əlavə, Gürcüstanla sərhəddə Keşikçidağ məbəd kompleksində baş verən tərribatlar da hesab edirik ki, Rusiyadakı xüsusi dairələrdən idarə olunurdu. Məqsəd iki strateji dövlət arasında münaqişə yaratmaqla birgə enerji və neqliyyat layihələrinə zərbə vurmaqdır. Yeni dünya nizamı formalaşır və Rusiya da bu nizamda mühüm rol alır. İndi Mərkəzi Asiya uğrunda geopolitik savaşı yeni müstəviyə doğru irəliləyir. Türkmənistan prezidentinin ölüm xəbərinin yayılması, ardınca Tacikistan və Qırğızıstan arasında sərhəddə

silahlı münaqişə məhz 20 il əvvəl dondurulmuş münaqişəni zamanı gələndə ortaya çıxarmaqdır. Kreml bu münaqişələrdən istifadə edərək Mərkəzi Asiyayı Qərbbə güzəştə getməyəcəyi mesajını verir".

Politoloq hesab edir ki, baş verənlər beynəlxalq strateji qarşিদurmanın məntiqi nəticəsidir: "Kreml və Vaşinqton bu regionlar uğrunda siyasi-iqtisadi və mövqə savaşı aparır. Avropa İttifaqı Mərkəzi Asiya üzrə yeni siyasi-iqtisadi strateji plan qəbul edib. Bu onu göstərir ki, Mərkəzi Asiya, Cənubi Qafqaz və Şərqi Avropa yeni münaqişə mərhələsinə keçir. Azərbaycan da bu regionda və baş verən siyasi maraqlar toqquşması nəticəsində öz ərazilərini işğaldan azad edə bilmir".

□ **E.SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"



Milli futbolçumuzun xet-triki

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Malımız budur, yarısı sudur.
Alsan da budur, almasan da budur"
(Azərbaycan ata sözü)

Deyir Tunisin prezidenti 92 yaşında, vəzifə başında rəhmətə getmişdir. Bundan qabaqkı prezidentlərini 20 il vəzifədə qalandan sonra qovmuşdular, deməli, buna şükür eləmək lazımdır. Başqa bir müsəlman ölkəsi Sudanda hərbi çevriliş cəhdi olubdur. Açıqı, orada təzə hərbi çevriliş olmuşdu, bu dəfə hərbiçilər kimi çevirmək istəyiblər - bilmədim. Görünür, paytaxta başqa tabor irəliləmişdir. Türkmənistan prezidentinin ölüm xəbəri yayıldı, deyəsən, yalan çıxdı. Qardaş Türkiyə haqda da bənzər sayış yayılmışdı.

Sözümü neyə getirirəm? Dünyada hansı dövlətin müsəlman, hansının xristian olmasını bu saat asanlıqla müəyyən etmək mümkündür - siyasi xəbərlərə baxmaqla. Əgər siyasi xəbər seçkilərlə bağlıdırsa, demək, orada kafirlər, xaçpərəstlər üstündür. Yox, rəhbərliyin ölümü, çevriliş xəbərləri gəlirsə, mütləq müsəlman dövlətindən söhbət gedir. Özünüz baxın, müqayisə üçün: hazırda Almaniya, Ukrayna, Britaniyada seçkilər, yeni baş nazirin qoyulması, koalisiya qurulması və sairə gündəmdir. Seçki cəhənnəmə, siz indiyə qədər hansısa müsəlman dövlətində koalisiya deyilən zadı görmüsünüz? Bəlkə hörmətli oxucular da bilmir, neyləsinlər, evdə bişməyib, qonşudan gəlməyib. Elədirsə azacıq izah edərəm: koalisiya seçkidə 50 faizdən az səs toplayan partiyaların bir neçəsinin birləşib hökumət qurmasıdır. Əlbəttə, necə ola bilər ki, kimsə, misal üçün, hakim partiya 50 faizdən az səs yığsın? Bizim bunu da dərk eləməyimiz olduqca çətinidir. Çox fikirləşsən adam dəli olar.

O üzdən biz yaxşısı budur elə baş nazirin keçmiş müavini idarədən verilən məşini nə üçün qaraja qayıtmayıb, bunu müzakirə eləyək. Çünki əsl müsəlmandır. Hələ axtarsan kreslosu da evdən çıxacaq. Uzun müddət işlədiyi üçün kresloya onun bədənindən müəyyən köklər, rişələr uzanmışdı. İşdən çıxaranda həkim konsiliumu çağırıblar, məsləhət olub elə kreslo qarışıq pensiyaya çıxsın. İndi sarsaq jurnalist gəlib deyir intervü ver. Həkimdən icazə almısanmı? Bəlkə heç danışmağı olmaz? O cümlədən, nazir müavininin xidməti məşin, qaraj, katibə, portfel, cangüdən, müavin, şofer, itgəzdiren, çay-qaynadan, aftafadaşyan, şalvargeyindiren, zibildəşyan və sairə ştat vahidləriylə bircəşyanının dövlət tərəfindən təmin olunması məqsəduyğun sayılmışdır. Zarafat deyil, adam gör neçə il dövlətçiliyə xidmət edibdir... Bəlkə yüz il... Nə desələr eləyirdi. Ştanq qaldır deyirdilər - qaldırırdı, tender yandır deyirdilər - yandırır. "Pas" deyəndə əlindəki üç tuzu yerə qoyurdu, "fas" deyəndə... Nəse, söhbəti çox uzatmayaq. Sözümün canı odur ki, əsas cansağlığıdır.

Bizim futbol milli komandasında bir yarım müdafiəçi var, qaçaş 10 ildir futbol oynayır, hətta məhəllədə az yaşlılarla və PES kompüter futbol oyununda vurduğu qolları üst-üstə gələndə 23-dən çox eləmir (ərinməyib hamısını tapıb saymışam). İlə böləndə 3 qol eləmir. Ancaq hər 3 aydan bir mətbuat bu qaçaşın aldığı 300 min dollarlıq avtomobillərdən məqalə verir. O qabiliyyət və bacarıqla həmin məşinləri necə alır, nə üçün ona o qədər pul verirlər - əsl mistikadır. Təbii, ariflər üçün ortada heç bir sirr yoxdur. Söhbət ondadır ki, bu qaçaş qol vura bilməsə də yaxşı süpürgəçi vura bilir. Hər il neçə nəfəri yolun qırağında "xosunvay" eləyir. Bunun vurduğu süpürgəçi və yol təmiri işçilərinin bir stadion boyda xüsusi qəbiristanlığı salınıbdır. Bəzən bir trasda 3 süpürgəçi vurur, necə deyərlər, xet-trik eləyir. Komandanın sponsoru, baş məşqçisi-filan da bunu bildiyi üçün qaçaşa hər dəfə daha təzə, daha sürətli məşin alıb verməyə çalışırlar.

Bir nəfər eks-prezident də var, Xocalının işğalına müsbət şərait yaratdığı üçün hazırda ona 7500 (yeddi min beş yüz) manat pensiya veririk. Təxminən şəhər əhalisinin adambaşına 1 manat düşür.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ötən ilki "məxməri inqilab"dan sonra ilk dəfə məzuniyyətə çıxıb. Ancaq belə görünür, bu məzuniyyəti onun burnundan gətirəcəklər. Çünki ölkədə daxili ictimai-siyasi və sosial vəziyyət olduqca gərgindir. İnqilab və rejim dəyişikliyi erməni əhalinin güzərənini əsla yaxşıya dəyişməyib. Narazı əhalinin hökumət əleyhinə etirazları get-gedə artır.

Özü də bu günə etirazlardan ən böyüyü Paşinyanın ata yurdunda - İcəvanda qeydə alınıb: postinqilab dövründə ilk dəfə burada dinc əhalinin qanı tökülüb. Həbslər həyata keçirilib. O da diqqətçəkicidir ki, ata yurdu İcəvanda baş verən olaylardan sonra Nikol Paşinyan qohumlarının mühafizəsini gücləndirib. Məlumatı "Jamanak" qəzeti yayıb.

Bildirilir ki, Paşinyan İcəvanda yaşayan valideynlərinin evinin qarşısında mümkün təhlükə ilə bağlı polis postu qoydurub. Bildirilir ki, Paşinyan bunu yerli əhalinin ondan valideynləri vasitəsilə qisas alacağından qorxduğu üçün edib. Yada salaq ki, az öncə İcəvanda taxta-şalban sevlərinin işçiləri N.Paşinyanın meşədə ağac kəsilməsinin tam dayandırılması qərarına etiraz olaraq aksiya keçiriblər. Bu sevlər yerli əhalinin əsas gəlir mənbəyi sayılır.

Ermənistan rəhbərinin daha bir başağrısı ölkədən kütləvi köçlə bağlıdır. Bu da təbii ki, yenə Ermənistandakı ağır sosial-iqtisadi durum və bunun nəticəsi kimi, total işsizlik problemi ilə birbaşa əlaqəlidir.

"Ermənistan bölgəsində əhalinin sayı sürətlə azalır". Bu barədə "Hayastani Hanrapetutyun" qəzeti məlumat yayıb (Teleqraf.com). Nəşr qeyd edir ki, 2018-2019-cü illər ərzində bölgələrdən ancaq Lori rayonunda qismən əhalinin sayında artım müşahidə olunub: "Ermənistanın 5 bölgəsində əhalinin təbii artımı zəifləyib, son bir ildə ancaq bir bölgədə - Lori rayonunda cüzi artım müşahidə olunub. Ən qorxuncu isə bölgələrdə ölüm hallarının artımı keçməsidir. Əhalinin sayının azalmasının səbəblərini üzə çıxarmaq üçün baş nazirin göstərişi ilə araşdırmalar aparılır. Araşdırmaların ilkin nəticələrinə görə, əhalinin sayının azalmasının yeganə səbəbi ölüm hallarının artması de-



Erməni mediası hökumətə od püskürdü: "İnqilab yaxşı heç nə vermədi!.."

Baş nazir onu iqtidar eləmiş xalqın qisasından qorxmağa başlayıb - Paşinyan ata evinin yanında post qoydurdu; Ermənistan rəhbərinin ilk məzuniyyəti korlandı...

Yil. Keçən ilin rəsmi məlumatları isə tamam fərqli mənzərəni ortaya çıxardı, ölüm halları artımdan 90 faiz çox idi".

Bu da hamısı deyil. Ermənistanın işğalçı ordusunda da vəziyyət ağır olaraq qalır. Ordu sistemində hökm sürən başıpozuqluq, nizam-namə pozuntuları, korrupsiya və bütün bunların nəticəsi olaraq əsgər ölümləri davam edir. Elə iki gün öncə işğal altındakı Dağlıq Qarabağda daha bir hərbiçisi - 19 yaşlı əsgər Volodya Qoloyan "naməlum səbəblərdən" dünyasını dəyişib. Ondən bir neçə gün qabaq isə Ermənistan ordusunda ailənin tək övladı olan əsgər intihar eləmişdi.

Artıq bu kimi olayların səbəbi keçmiş rejimlə, Qarabağ klanı ilə deyil, indiki hökumətin səriştəsiz siyasəti, verdiyi vədləri gerçəkləşdirməməsi ilə əlaqələndirilir. Mövcud hakimiyyətin ayağına yazılır...

"Ermənistanda "məxməri inqilab" siyasi meydanında çoxdan kök salmış siyasətçilərə qarşı cəmiyyətin kəskin etirazı idi. An-

caq biz siyasi meydanın ölümünü ağır vəziyyətə salanlardan tam təmizlənməsinin axır ki, şahidi olmadıq".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə Armenianreport.com-da dünən getmiş baş məqalədə deyilir.

"Biz həmçinin islahatları görmədik, ölkə rəhbərliyinin dəqiq gündəmini, xüsusən də xarici siyasətlə bağlı dəqiq kursunu görmədik. Bunun əvəzində isə nizamsızlıq və tərəddüdlər, isterik bəyanatlar, bir ifratdan başqa ifrata yuvarlanma, Putin Rusiyası ilə nəticəsiz oyunları görürük. Bütün bunlar üstəlik, korrupsiyanın məğlubedilməzliyi fonunda baş verir. Belə olan surətdə cəmiyyətdə siyasətçilərə qarşı ikrah hissənin güclənməsinə təəcüblənməyə dəyərmə? Deyə müəllif qeyd edib.

"Biz dəqiq statistikaya malik deyilik, amma aydındır ki, orduda düşmən gülləsindən olan itkilər nizam-namə pozuntuları nəticəsində baş verən ölümlərdən müqayisəyə gəlməz dərəcədə azdır. İnqilab bu kədarli statistikanı da dəyiş-

mədi".

Bu sözlər isə ordu ilə bağlı 1 in.am portalında getmiş tənqidi məqalədənir.

"İnqilaba qədər kriminal-olixaxik sistem həqiqi mənada ordu üçün mühüm önəm daşıyan arxa cəbhəni tam bərhad günə qoymuşdu. Nəticədə dövlət üçün faciəvi hallar, korrupsiya silahlı qüvvələrə də keçmişdi. Aprel müharibəsini bizim ordumuz bütün mənalarda taqətdən düşmüş vəziyyətdə qarşıladı və əgər əsgər və zabitlərin şəxsi şücaəti olmasaydı (əslində müharibəni Moskva dayandırmışdı - "YM"), bu hərbi toqquşmanın sonunun necə olacağını təsəvvür eləmək çətin deyildi. Məsələ də ondadır ki, orduda geridönməz insan itkilərinə gətirən korrupsiyanın, özbaşınalığın kökünü kəsəcək sistemli islahatlar aparılmadıqca cəmiyyətdə orduya inam olmayacaq. Məğlubedilməz və səriştəsiz komandir, korrupsiya daha dəhşətli və dağıdıcıdır, nəinki təhlükələri proqnozlaşdırıla bilən düşmən"- yazıda təəssüflə bildirilir...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

ABŞ prezidenti Donald Tramp 2018-2019-cu maliyyə ili üçün Azərbaycana 100 milyon dollardan bir qədər artıq pul ayırıb. Bu barədə məlumatı Vaşinqtonda yerləşən Beynəlxalq Siyasət Mərkəzinə (Center for International Policy) bağlı olan və ABŞ-ın təhlükəsizlik xərclərini araşdıran "Security Assistance Monitor" proqramı məlumat yayıb.



Ayrılmış 101 milyon 515 min dolların bir hissəsi Azərbaycanın cənub sərhədinin gücləndirilməsinə yönəlib. Bura tikinti qurğuları, elektronik cihazlar, rabitə və nəqliyyat vasitələri, izləmə texnologiyaları və s. daxildir. Məbləğin bir hissəsi isə Xəzərdə təhlükəsizlik məsələlərinə və insan hüquqlarının inkişafına yönəlib.

Qeyd edək ki, 3 il əvvəl qədər ABŞ Azərbaycana və Ermənistanla 2-3 civarında yardım ayrılıb. Belə ki, Azərbaycan 2018-ci ildə 58,6 milyon dollar, 2019-da isə 42,9 milyon dollar yardım alıb. Lakin bu rəqəmlər 2016-2017-ci illərdə 3 milyon dolları ötməyib. İndi isə birdən-birə məbləğ kəskin şəkildə yüksəlib. Özü də yalnız Azərbaycan üçün. ABŞ tərəfindən Ermənistanla maliyyə dəstəyi 2018-ci ildə 4,2 milyon dollar, 2019-cu ildə 2,8 milyon dollar, 2020-ci isə 2,1 milyon dollar planlaşdırılıb.

Göründüyü kimi, Azərbaycan ilk dəfə olaraq ciddi şəkildə fərqləndirilib və ABŞ prez-

dentinin qərarında ayrılacaq yardımın istiqaməti də göstərilib.

Deputat Rasim Musabəyov 1news.az saytına bildirib ki, ABŞ hökumətinin ayırdığı yardımın Ermənistan-Azərbaycan münasibəti ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Musabəyovun sözlərinə görə, maliyyə vəsaitinə "Caspian Guard" ("Xəzər keşikçisi") təhlükəsizlik layihəsi çərçivəsində Azərbaycanla yanaşı, Qazaxıstan da cəlb olunub. Layihə Bakı ilə Nursultanın (keçmiş Astana şəhərinin) sərhədlərdə təhlükəsizliyin artırılmasına, terrorizm təhdidlərinin, həmçinin insan alveri, narkotik ticarəti kimi digər transmilli təhlükələrin qarşısını almağa istiqamətlənib.

"Amerikalılar Xəzərdə energetika layihələrinə külli miqdarda vəsait ayırıb və istəyirlər ki, Azərbaycan və Qazaxıstan bunların təhlükəsizliyini qoruya bilsin" - o deyib. Onun sözlərinə görə, layihə çərçivəsində Amerika tərəfi Azərbaycana cənub sərhədində heyətin hazırlanması, radar və tən-

ABŞ-ın Azərbaycana artan yardımlarında əsas hədəf

Ekspertlər bunun ilk növbədə İranla mümkün müharibəyə hesablandığını düşünür...

zimliyətləri quraşdırmağa kömək edib. Həmçinin göyərtesində radioaktiv və ya qadağan olunmuş kimyəvi əşyaların olmasını təyin edən gəmi də Azərbaycana təqdim edilib.

Eyni zamanda Rasim Musabəyov deyib ki, bu yardımı Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyi deyil, Dövlət Sərhəd Xidməti alır, layihənin məqsədi ölkənin - qurudan, havadan və dənizdən sərhədlərinin təhlükəsizliyini təmin etməkdir.

Politoloq Mübariz Əhmədovlu isə pia.az saytına deyib ki, ABŞ-ın Azərbaycana hərbi yardımının artmasının əsas səbəbi Azərbaycanın ehtiyacı ilə deyil, ABŞ-ın beynəlxalq terrorizmlə mübarizə aparmaq üçün daha çox vəsait ayırması ilə şərtlənir. M.Əhmədovlu onu da deyib ki, İran bu mövzuda aktivlik nümayiş etdirmə, rəsmi Bakı İrana lazımı izah verə biləcək.

Sitat: "Yaxın vaxtlarda İranın Azərbaycanı tənqidə çəkmək istədiyini unutmaq olmaz. Yeni İran iddia etdi ki, Qərbi Azərbaycan ostanında,

yeni Çaldıran şəhərində terrorçu qruplaşması tapılıb. Guya bu terrorçu qrupu da Azərbaycanın ərazisindən keçib. Rəsmi Bakı bu barədə İranda "başa saldı" ki, həmin terrorçularla heç bir bağlılığı yoxdur".

Politoloq Hikmət Hacızadə də Trampın Azərbaycana yardımının İranla bağlı olduğunu düşünür. Politoloqun fikrincə, Vaşinqton İran ətrafında gərginliyin artması halında Azərbaycanın daha yaxşı qorunmasını dəstəkləyir, çünki Vaşinqtonun Bakıda maraqları var.

"Düşünürəm ki, İranla bağlıdır. Gözləyirlər ki, İranla gərginlik artacaq. Ola bilsin ki, iğtişaşlar da olsun, o zaman əlbəttə, Azərbaycana da zərər dəyəcək və bizim neft sahələri, boru kəmərləri Qərb üçün vacibdir. Ümumən Azərbaycanda sabitliyin pozulması Qərb maraqlarına ziddir. Çünki buraya milyardlarla dollar yatırılır, planlar təhlükədədir. Bu sərmayeni riskə atmaq olmaz".

Hikmət Hacızadə deyir ki, hələlik ayrılacaq vəsaitin

xərclənmə təyinatı da dəqiqləşməyib: "Amma bir şey var ki, bilinmir bu 100 milyon dollar hara xərclənəcək. Bəlkə Qərbin buradakı infrastrukturuna da xərclənəcək. Rabitə antenaları, anbarlar, elektronik casusluq və s. də ola bilər".

Bu qərar Rusiya və İranda qəzəbləndirə bilərmi?

Hikmət Hacızadə ehtimal edir ki, bu qərar Tehran və Moskvanı narahat edəcək, amma ciddi təpkiyə olacağını gözləmir: "Artıq iş hirsələnməkdən keçib. Belə görünür. Bir də ki, biz nə edirik ki? Sərhəd mühafizəsini gücləndiririk. Bu, İrana təhdid deyil. Ruslar və iranlılar hirsələnlər. Bir az risklidir, amma əvvəl-axır biz onlardan birini seçməliyik, taleyimiz belədir".

Ankarada fəaliyyət göstərən "Kafkassam" Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin direktoru Hasan Oktay ABŞ hökumətinin yardımının İranla ehtimal olunan qarşıdurmaya hesablandığını düşünür. Onun fikrincə, bu qərar İran-Azərbaycan sərhədlərinin nəzarətə götürülməsi

olacaq: "Amerika hərbi kəşfiyyatının məlumatına əsasən, Tramp Azərbaycana 2018-ci ildə 58 milyon dollar, 2019-cu ildə isə 42 milyon dollar İran-Azərbaycan sərhədlərinin möhkəmləndirilməsi, Xəzərdə təhlükəsizliyin təmin olunması üçün yardım edib. ABŞ dünyanın bir çox ölkələrinə bu cür yardımlar edir. Azərbaycana edilən yardımın əsas məqsədi İrana qarşı həyata keçiriləcək əməliyyatlardan əvvəl bölgədə ciddi mənada qabaqlayıcı addımlar atmaqdır. İrana qarşı həyata keçiriləcək əməliyyatdan əvvəl Vaşinqton İranın şimal sərhədlərini bir mənada nəzarətə götürmək istəyir. Bununla həm də İranda şimaldan əhatəyə alınıb olur. İranın şimal sərhədini Azərbaycan və Xəzər dənizi təşkil edir. Bu mənada hər iki istiqamət indi çox önəmlidir. Bu məbləğ Azərbaycanın cənub sərhədlərinin qorunmasını gücləndirmək və ciddi nəzarət altına almaq üçün faydalıdır".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Avronun kursu yayın sonunadək "əriyəcək"

Ekspert: "Ciddi bir hadisə baş verməsə, sentyabr qədər məzənnə sabitləşəcək"

Avropa Birliyinin vahid valyutası olan avronun məzənnəsi bu həftə ciddi itkiyə məruz qalıb. Həftənin 3-cü günü avro son iki aylıq dövrün ən aşağı məzənnəsini yaşayıb - 1 avro 1,1131 dollara təklif olunub. Bu, Avropa valyutasının 0,17 faiz ucuzlaşması deməkdir. Əvvəlki - ikinci gün isə bu valyuta 0,5 faiz dəyər itirmişdi.

Azərbaycanda da avronun kursunda azalma müşahidə olunmaqdadır. İyulun 24-də avronun rəsmi kursu 1 manat 90 qəpikdən aşağı düşüb. Mərkəzi Bank bu valyutayı 1,8929 manata təklif edir. Avro bu il 25-29 aprel arası, mayın 3-də, 20-24 və 29-31 may arası 1 manat 90 qəpikdən ucuz satılıb.

Qeyd edək ki, nağdsız dövriyyəyə 1999-cu ildə buraxılan avro 2002-ci ildən real pul vahidi kimi işlədilir. Hazırda avrozonaya Almaniya, Avstriya, Belçika, Esto-

niya, Finlandiya, Fransa, İrlandiya, İspaniya, İtaliya, Kipr, Latviya, Litva, Lüksemburq, Malta, Monako, Niderland, Portuqaliya, San Marino, Slovakiya, Sloveniya, Vatikan və Yunanıstan daxildir.

Avro 2019-cu ilə 1,9323 manatla başlayıb. Yanvarda yuxarı rəsmi kurs 1,9647, fevralda 1,9452, martda 1,9337, apreldə 1,9225, mayda 1,9107, iyunda 1,9396 manat olub.

İqtisadçı-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramovun

"Yeni Müsavat"a dediyinə görə, avronun ucuzlaşması xeyli dərəcədə Avropa Mərkəzi Bankının monetar siyasətin yumşaldılacağına dair açıqlamalarından qaynaqlanır: "Avropa Mərkəzi Bankı sentyabrın 12-də keçiriləcək toplantıda uçot dərəcəsinin endirilməsi gözləntilərini açıqladı. Bu, indidən bazara psixoloji təsirinə göstərməyə başladı. Eyni zamanda Avropa Birliyində proqnozlardan daha aşağı səviyyədə iqtisadi artım qeyd edilə bilər. Xüsusilə birliyin aparıcı dövləti olan Almaniyada iqtisadi artım tempi zəifləyib. Düzdür, birinci yarımilin yekunlarına əsasən birlik daxilində işsizlik son 10 ildə ən aşağı həddə düşüb. Lakin



beynəlxalq təşkilatların Avropa Birliyində iqtisadi artım tempinin zəifləyəcəyinə dair proqnozlarının özünü doğrultması valyuta bazarlarına təsirini göstərib".

İqtisadçı-ekspertin fikrincə, Avropa Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsidəki gözləni-

lən dəyişikliyə bağlı açıqlamasının bazara təsiri müvəqqəti xarakterlidir: "Sentyabrda uçot dərəcəsi endirilsə, avronun məzənnəsində daha bir ucuzlaşma mərhələsi başlaya bilər. Amma ona qədər məzənnənin sabitləşməsi prosesi gedəcək. Yeni Avropa Mərkə-

zi Bankının toplantısına qədər ciddi siyasi-iqtisadi hadisələr baş verməsə, avronun məzənnəsi sabitləşəcək, ucuzlaşma dayanacaq".

Qeyd edək ki, avronun dəyərlişməsinin daha bir səbəbi olaraq Böyük Britaniyada "sərt Brexit" tərəfdarı olan Boris Consonun hökumət başına gəlməsi göstərilir. Belə ki, bu hadisə Böyük Britaniyanın milli valyutası olan funtsterlinin məzənnəsini son iki ildə ən aşağı həddə düşüb.

Bundan əlavə, ABŞ-Çin ticarət danışıqlarında nəzərəçarpan irəliləyişlərin əldə olunmasına dair məlumatlar da dolların məzənnəsini möhkəmləndirib. Buna ABŞ-da dövlət borcunun yuxarı həddinin artırılmasına dair konsensusun əldə olunması daha da təkan verib.

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

“Global Firepower” təşkilatı 2019-cu ilin ən güclü ordularının siyahısını açıqlayıb. Sorğunun nəticəsinə görə, Azərbaycan Ordusu siyahıda ötən illə müqayisədə bir pillə irəliləyərək 137 ölkə arasında 52-ci yere yüksəlib.

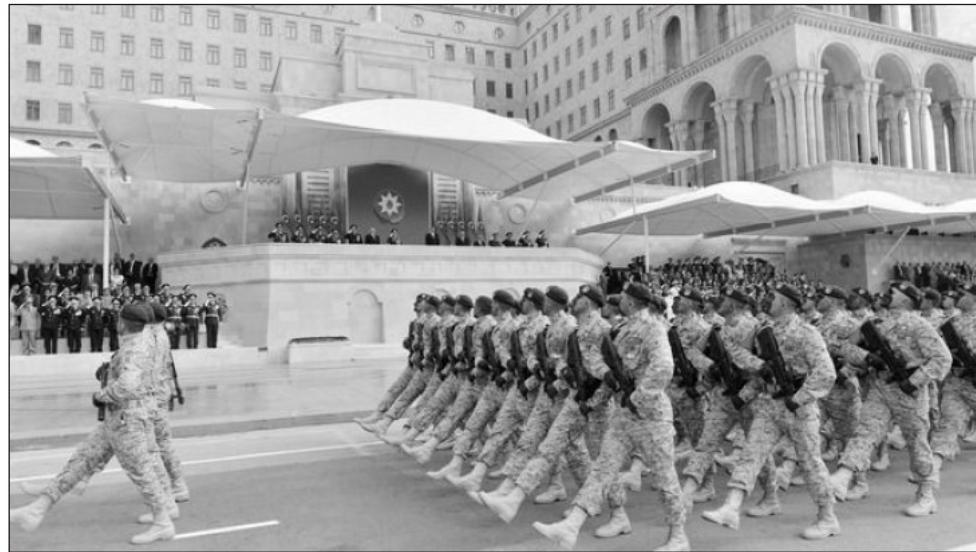
Bu barədə yayılan məlumatda bildirilir ki, siyahıda birinci yeri ABŞ, ikinci yeri Rusiya tutur. İlk üçlüyü Çin ordusu tamamlayır. Türkiyə siyahıda doqquzuncu, İran 14, Gürcüstan isə 85-cidir. Ermənistan yeni reytingdə 12 pillə geriləyərək 96-cı yerdə qərarlaşıb.

Qeyd edək ki, 2018-ci ildə də “Global Firepower” araşdırma şirkəti dünyanın ən nəhəng ordularının siyahısını yayımlamışdı. Həmin sorğuda erməni ordusu Azərbaycandan 31 pillə geridə qalırdı. 136 ölkənin yer aldığı siyahının müəyyən edilməsində coğrafi faktorlar, logistika imkanları və NATO müttəfiqi də daxil olmaqla, 55 faktor əsas götürülüb. 2018-ci ildə də ilk üçlükdə ABŞ, Rusiya və Çin idi. Qardaş Türkiyə də ilk onluqda yer alır. İşğalçı Ermənistanın fərqli olaraq, Cənubi Qafqazın digər ölkəsi - Gürcüstan 2018-lə müqayisədə cəmi 3 pillə geriləyib. Beləliklə, Cənubi Qafqazın ən güclü ordusu Azərbaycana məxsusdur. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycan istənilən vaxt torpaqlarını Ermənistanın işğalından azad etməyə qadirdir, sadəcə, qan tökülməməsi naminə səbr və təmkin nümayiş etdirərək danışıqların nəticəsini gözləyir.

Məsələyə münasibət bildiren deputat Aqil Abbas Moderator.az-a açıqlamasında 24 iyulda Lələpədə əsgərlərimizə baş çəkdiyini deyərək hərbiçilərimizin şücaətindən danışdı: “Mən Lələpədə oldum. Bizim müdafiə nazirimiz general-polkovnik, cənab Zakir Həsənov və Füzuli ra-

Azərbaycan Ordusu dünyanın ən güclüləri sırasında - Ermənistan 12 pillə gerilədi

Azərbaycan Ordusunda olan döyüş ruhu, kadr potensialı, hərbi texnika və avadanlıqlar kifayət edər ki, torpaqları işğaldan azad etsin



yonun icra başçısı Alı Aliyevlə birlikdə oradaydıq. Əsgərlərimizlə oturub əsgər yeməyi yedim. Yeni bir kazarmanın açılışı idi. Əsgərlərimizlə yediyim yeməyin dadı damağımdan getmədi. Oradan Ağcabədiyə gəldim və böyük bir stol açmışdılar, amma dedim ki, əsgər yeməyi yediyim üçün toxam, yemirəm. Azərbaycan Ordusunda qüdrət də, vətənpərvərlik də öz yerindədir. Orada əsgərlərimizlə söhbət də etdik. Dörd saatımı əs-

gərlərimizlə keçirdim. O əsgərlərimizə bir əmr lazımdır ki, torpaqları işğaldan azad etsinlər. Cənab nazir elə çıxış etdi ki, ürəyim atlandı. Bizim ordumuz hələ çox irəli gedəcək. Biz hələ sirlərimizi açmırıq, onları açsaq, on pillə də irəli gedər. Bu gün ordumuzda əsgərlərə elə bir yemək verirlər ki, bunu Yessentukidə sanatoriyada vermirlər. Bununla yanaşı, onların döyüş bacarığı da çox yüksəkdir”.
Politoloq Arzu Nağıyev

“Yeni Müsavat”a bildirdi ki, “Global Firepower” təşkilatının siyahısında Azərbaycan Ordusunun 137 ölkənin orduları arasında 52-ci olması qürurvericidir: “Cənubi Qafqaz deyəndə burada üç dövlət yerləşir və təbii ki, Azərbaycan Ordusu onlardan daima irəlidedir, bu, belə olmalıdır. Bəs bu hansı kriteriyalara görə belədir: Əsas və birinci faktor əsgər və zabitlərin peşəkar hazırlığı və hərbi əmə-

liyyatlarda, döyüşlərdə iştirak etməsi və bu həm də öz ölkələrindən kənarda da olsa, daha vacib faktora çevrilir. Müasir silahların olması ilə bərabər, döyüş təcrübəsi olması da mühüm şərtir. Dünyanın bir sıra ordularına nəzər salsaq görərik ki, Çin kimi böyük dövlətin ordusu on illərlə heç bir döyüş təcrübəsinə malik deyil. Eləcə də Hindistan və s. Avropada ən mühüm ordular Fransa və Böyük Britaniya ordusu sayılır. Təbii ki, Rusiya və ABŞ da, Türkiyə də, İsrail də mühüm əməliyyatlar aparan və döyüşən ordular sırasındadırlar”.
A.Nağıyev qeyd etdi ki, bu dövlətlərin orduları ilə bir yerdə Azərbaycan ordusunun da adının çəkilməsi mühüm bir amildir: “Bu gün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli yollarından biri təbii ki, hərbi yoldur və Azərbaycan ordusu bütün parametrlərlə bunu etməyə qadirdir. Zənnimcə, buna misallar var. Ordu nə qədər güclü olsa, suverenliyin qarantı daha çox olur. Ordu icraçı bir orqandır, yeni əmrin icrasını edən bir qurumdur və bu gün Azərbaycan Ordusunda olan döyüş ruhu, kadr potensialı, hərbi tex-

nika və avadanlıqlar kifayət edər ki, münaqişə suverenliyinə çərçivəsində həll edilsin. Biz dünyəvi dövlətlik və beynəlxalq hüquq normalarına uyğun danışıqlarda iştirak edib münaqişənin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarıyıq. Lakin beynəlxalq ictimaiyyət də, ermənilər və onların havadarları da başa düşməlidirlər ki, Azərbaycan Ordusu güclüdür və belə getsə, həqiqətən də dünyanın ən güclü ordularından 52-cisi olduğunu göstərəcək”.

Deputat, BQB başkanı Fazil Mustafa isə arxivləşməmiş tərəfdarı deyil: “Bu durum daha çox Rusiyanın erməni ordusuna maliyyə yardımını obyektiv səbəblərdən azaltmasından qaynaqlanır. Bu xəbərin psixoloji baxımdan bizə faydası olsa da, gerçəklikdə bizi çox da arxayın salmamalıdır. Çünki bizim rəqibimiz bilavasitə erməni ordusu deyil, onu himayə edən ölkələrin diplomatiyası və ordusudur. Biz daha ciddi irəliləməliyik ki, onu himayə edənlərin qarşısında dirəniş göstərməyimiz mümkün olsun”.

Q Cavid TURAN, “Yeni Müsavat”

Ekshumasiya ediləcək şəhid məzarlığı ilə bağlı ilginclik məlumatlar

Üzeyir Cəfərli: “Onların arasında mənim də dəfn etdiyim əsgərlər var”
Rey Kərimoğlu: “Bəzən olurdu ki, mərmii düşürdü, 5 adam həlak olurdu, onların bəzilərinin kimliyi naməlum qalırdı”

mişlidə 9 şəhid məzarı ekshumasiya ediləcək. Bu barədə Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası məlumat yayıb.

Məlumatda bildirilir: “1993-1994-cü illərdə Füzuli rayonu istiqamətində gedən döyüşlər zamanı həlak olaraq tanınmadan İmişli rayonundakı “Şəmmədi” qəbiristanlığında dəfn edilmiş şəhidlərə aid məzarlarla bağlı Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroruna müraciətinə əsasən, Bakı Hərbi Məhkəməsi tərəfindən 14 iyun 2019-cu il tarixli qərar qəbul edilib. “Qərara uyğun olaraq, “Şəmmədi” qəbiristanlığında 9 naməlum məzarda dəfn edilmiş şəhidlərə aid meyyit qalıqlarının ekshumasiyası nəzərdə tutulur. Cari il iyul ayının 23-də meyyit qalıqlarının ekshumasiyası və tibbi-genetik ekspertizasının keçirilməsi istiqamətində işlərə başlanılıb. Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası, Dövlət



Təhlükəsizliyi Xidməti, Respublika Hərbi Prokurorluğu və Səhiyyə Nazirliyi Məhkəmə-tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya ETT-Birliyi tərəfindən yerli icra hakimiyyəti orqanlarının iştirakı ilə həyata keçirilən prosesin yekunları barədə ictimaiyyətə əlavə məlumat verilecək”.

Qeyd edək ki, naməlum şəhid məzarlarının ekshumasiyası cəmiyyətdə təqdir edilib.

Çünki uzun illərdir ki, döyüşlərdə itkin düşən yaxınlarını axtaran şəxslər məzarları ekshumasiya ediləcək şəhidlərin arasında onları tapa biləcəyinə böyük ümid edir. Lakin suallar ortaya çıxır ki, bu məsələ niyə məhz indi, uzun illərdən sonra yada düşür? Həmin şəhidlərin hansı istiqamətdə döyüşdükləri dəqiq məlumdurmu?

Məsələ ilə bağlı Qarabağ döyüşlərində iştirak etmiş,

hərbi ekspert Üzeyir Cəfərli “Yeni Müsavat”a danışdı. Ü.Cəfərli qeyd etdi ki, həmin məzarlıqda onun da dəfn etdiyi əsgər yoldaşları var: “Şəxsən mən çox utanıram, xəcalət çəkirim, bu cür gecikməyə, məsuliyyətsizliyə görə. Bu məsələdə aidiyyəti qurumlar çox ləng və passiv işləyirlər. Ona görə ki, vaxtilə mən də döyüşlərdə iştirak edərkən əsgərləri dəfn etmişik. Onların əksəriyyəti

Füzuli istiqamətində döyüşən briqadamızın əsgərləri, döyüş yoldaşlarımızdır. Dəfn etdiyimiz əsgərlər arasında Azərbaycan da, erməni əsgərləri də olub. 1994-cü ildə bu məsələni gündəmə gətirdik ki, biz nə qədər sağıq, bu barədə bizim məlumatlardan istifadə etsinlər. Mən Üzeyir Cəfərli və mənim yanımda dəfndə iştirak edən şəxslər hansı əsgərin harada dəfn olunmasını, bədənindəki əlamətləri bildirdik. Qeyd etdik ki, düşmən də olsa onların meyllərinə kömək edək, onların qalıqlarını qaytararaq, onlar da əvəzində bizimkiləri versinlər. Bu müharibədir, onun yazılan və yazılmayan qanunları var. Baxın görün, bu məsələnin üzərindən neçə illər keçdikdən sonra əsgərlərin məzarları ekshumasiya olunur.

Bu, çox gecikmiş qərardır. Artıq bizim briqadamızın qərar-gah rəisi Akif Məmmədov, komandirimiz birinci müavini Vahid Osmanov dünyasını dəyişib. Bu adları ona görə çəkirm ki, onlar vaxtilə döyüşlərdə iştirak edərək öz briqadalarında döyüşən əsgərlərin dəfndə iştirak edib və yaxud onların harada dəfn olunmasında məlumatı olan şəxslər idi. Artıq bu insanlar yoxdur və indi onların yerinə kim gəlib göstərəcək ki, hansı əsgər harada dəfn olunub? Ola bilər ki, mənəm bu sözlərimi qəribçiliyə sala bilərlər. Lakin neyinirəm ki, vaxtilə oğlunun yolunu gözləyən ana artıq bu

gün dünyasını dəyişib? Və yaxud qardaşını, həyat yoldaşını gözləyən şəxslər indi həyatda yoxdur. Bu cür gecikməyə yol verməyə haqqımız yoxdur. O insanlar vətən yolunda canlarından keçiblər, dəfn olunublar və biz hələ də onların layiq olduğu qiyməti verə bilməmişik”.

Qarabağ qazisi Rey Kərimoğlu da qeyd etdi ki, başladılan proses əslində gecikmiş və ləngimiş bir qərardır: “Bildiyim qədər həmin əsgərləri dəfn edən şəxs açıqlama vermişdi ki, məzarda dəfn olunan əsgərlər var. Müharibə tarixində belə şeylər olur. Qarabağ döyüşləri zamanı ağır dövr idi. Siyahıya, qeydiyyatla alınma prosesləri bir qədər problemlə aparılırdı. Ona görə də çoxlu sayda itkin düşənlərimiz var ki, onlar bəzəndə məlumat yoxdur. Lakin sonradan məlum olur ki, həmin şəxslər döyüşlərdə həlak olub, haradasa dəfn edilib. Elə cəbhə bölgəsinin özündə çoxlu sayda əsgərlər dəfn olunub. Bəzən olurdu ki, mərmii düşürdü, 5 adam həlak olurdu, onların bəzilərinin kimliyi məlum olurdusa, digərləri naməlum qalırdı. Və yaxud yanğıın olub, əsgərlərimiz həmin yanğıında həlak olub, sonradan onların kimliklərini müəyyən etmək olmayıb. Yeni bu cür hadisələr çox baş verib. Dövlət Komitəsini müəyyən işlər görüb, araşdırıb. Amma çox təəssüf ki, bu işlər çox ləng gedir”.

Q Xəlilə GƏRAY “Yeni Müsavat”

Dağlıq Qarabağa dair sülh danışıqlarında hər itirilən ay şübhə yox ki, genişmiqyaslı müharibəyə işləyir. Dəfələrlə yazdığımız kimi, atəşkəs sülhlə nəticələnməyəcəksə, demək, mütləq yeni hərbi toqquşma ilə sonulanacaq. Ona görə ki, Azərbaycan öz qanuni torpaqlarının işğal və ərazisində ikinci qondarma erməni dövlətinin qurulması ilə heç vaxt barışmayaacaq. Bunu ATƏT-in Minsk Qrupu da daxil, beynəlxalq birlik və işğalçı tərəf yaxşı bilir.



Hələ ki rəsmi Bakı bəzi geosiyasi realıqları, o sırada Rusiya amilini nəzərə alaraq, özünün ərazi bütövlüyünü silah gücünə bərpa etmək qərarını vermir. Danışıqların davamı üçün sonuncu şans pəncərəsini açıq saxlayır. Lakin belə sülhpərvərlik düşmən ölkə və vasitəçilər tərəfindən Azərbaycanın zəifliyi kimi qəbul edilməməlidir, qəbul edilə bilməz. Hər halda, ölkəmizin hərbi potensialı, silahlı qüvvələrinin işğalçı Ermənistanla müqayisədə qat-qat üstün döyüş qabiliyyəti hamıya məlumdur. Bunu İrəvanda da etiraf edirlər.

Yeri gəlmişkən, bugünlərdə "Global Firepower" təşkilatı 2019-cu ilin ən güclü ordularının siyahısını ilə bağlı yeni hesabat açıqlayıb. Azərbaycan Ordusu siyahıda ötən illə müqayisədə bir pillə irəliləyərək 137 ölkə arasında 52-ci yere yük-

səlib. Siyahıda birinci yerdə ABŞ, ikinci yerdə Rusiya, üçüncü yerdə isə Çin ordusu qərarlaşıb. Türkiyə siyahıda 9-cu, İran 14-cü, Gürcüstan isə 85-cidir. İşğalçı Ermənistan yeni reytingdə 12 pillə geriləyərək 96-cı yerdə qərarlaşıb.

Azərbaycanın bu göstərici üzrə irəliləməsi, Ermənistanın isə geriləməsi tamamilə məntiqlidir. Ötən bir ildə ölkəmiz özünün yerli hərbi sənaye kompleksini daha da inkişaf etdirib, təzə hərbi zavodlar açılıb, hərbi hissələr və şəhərciklər salınıb, silahlı qüvvələrimizin sərəncamına yeni və müasir silahlar, döyüş sistemləri verilib. İşğalçı Ermənistan isə hələ də Rusiyanın "əlində" baxır, güzəştli kredit hesabına Moskvadan ucuz silahlar alaçağına ümid edir.



Anjey Kaspışik Qarabağa getdi

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspışik Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsinə gəlib. "Report" xəbər verir ki, o, Xankəndində separatçı rejimin başçısı Bako Saakyanla görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttindəki vəziyyət müzakirə olunub. A.Kaspışik ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq cəbhə xəttində keçirilən monitorinqlərə toxunub.

Qeyd edək ki, dünən Goranboy rayonu ərazisində yerləşən qoşunların təmas xəttində növbəti monitorinq keçirilib.



Sülh üçün son qapı - Bakı onu hər an bağlaya bilər, əgər...

Ankara-Moskva sıxlaşan əlaqələri Ermənistanın Rusiyaya ümidlərini getdikcə azaldır; Azərbaycan dünya hərbi güc reytingində bir az da irəlilədi; Bakının işğalçıya qarşı cəza əməliyyatının nəticəsi indidən bəllidir...

Lakin bütün bunlar təbii ki, Azərbaycanla silahlanma yarışında ayaqlaşmaq üçün yerli deyil. Odur ki, İrəvanın tək ümidi Bakının antiterror əməliyyatına Rusiyanın əngəl olacağıdır. Rusiyanın başı isə indi xeyli dərəcədə başqa problemlərə qarışıb. Üstəgəl, Moskva-Ankara, Moskva-Bakı münasibətləri özünün inkişaf dövrünü yaşayır. Xüsusən də qardaş ölkə ilə şimal qonşumuz arasında sıxlaşan əlaqələr, Türkiyənin bölgədə daha da artmaqda olan nüfuzu Ermənistanın Rusiyaya olan ümidlərini basdırı bilər.

"Bu gün Yaxın Şərqdə və Mərkəzi Asiyada siyasi dəyişikliklərin aktiv fazası müşahidə edilməkdədir. Məsələn, əgər əvvəllər Cənubi Qafqaz regionuna ən güclü təsir imkanı Rusiyada idisə, bu gün artıq Türkiyə hesablaşılmalı gücə çevrilib. Ərdəğanın artan nüfuzu dünya səhnəsində onun ölkəsinin regional superdövlət adlanmasına imkan verir".

Bu sözləri Azərbaycan mediasına açıqlamasında uk-

raynalı politoloq **Aleksey Voronenko deyib. Onun sözlərinə görə, məhz bu faktor artıq ilin sonu üçün bir sıra rayonları işğaldan azad etməkdə Azərbaycanın əlinə işləyir.** "Bakı minimal hərbi güc tətbiq etməklə antiterror əməliyyatı başlaya və artıq bu ilin sonu üçün bir neçə rayonunu işğaldan azad edə bilər. Bu gün Ermənistan Rusiyanın köməyi olmadan Azərbaycanın güclü ordusu ilə bərabər səviyyədə heç bir neçə saat döyüşə bilməz. İrəvanın Moskvadan kömək gözləməsinə isə dəyməz. Kremli onsuz da Ermənistanın indiki hakimiyyətinin aydın olmayan mövqeyi bezdirib. Üstəlik, Türkiyə Azərbaycanın tərəfindədir. Paşinyana heç kim kömək etməyəcək. Bütün dünya Bakının tərəfini tutacaq, ona görə ki, söhbət Qarabağda müharibədən yox, antiterror əməliyyatından gedəcək - hansı ki, beynəlxalq hüququn heç bir normasını pozmur", - deyə politoloq əlavə edib.

Gerçəkdən də Azərbaycan hərbi variantı əl atsa belə, yenə

beynəlxalq hüquq normaları daxilində hərəkət edəcək. Heç bir başqa ölkəyə, o cümlədən tarixi türk torpaqlarında yaradılmış Ermənistan - Rusiyanın hazırkı forpostuna bizim hücum etmək planımız yoxdur. Bunu da İrəvanda yaxşı bilirlər - yalandan dünyaya car çəkib, diqqəti əsas məsələdən, işğal faktından yayındırmağa, Rusiyanı Qarabağ münaqişəsinə cəlb etməyə çalışsalar da.

Dünyanın 52-ci ordusunun 96-cı işğalçı ordusuna qarşı cəza əməliyyatının nə ilə nəticələnlə biləcəyi isə indidən bəllidir. Ermənistanın Naxçıvan əleyhinə hərbi xarakterli tərribatına da şəkk-şübhəsiz, layiqli cavab veriləcək. Odur ki, nə qədər bütün şanlar itirilməyib, İrəvan "daşı ətəyindən töküüb" Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqe tutsa, bir o qədər onun özünü üçün yaxşı olar. Vaxt daralır. Bakı sülh danışıqları üçün sonuncu qapını hər an bağlaya bilər.

Bu arada Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən müdafiə na-

ziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti hərbi hissələri yoxlamaq məqsədilə cəbhəboyu zonada səfərdədir. Müdafiə Nazirliyindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, döyüş növbəsi çəkən şəxsi heyətlə görüşən müdafiə nazirinə əməliyyat şəraiti barədə məruzə edilib. Sonra general-polkovnik Z.Həsənov bölmələrin döyüşə hazırlıq səviyyəsini yoxlayıb, düşmənin ön mövqelərini müşahidə edib.

Düşmənlə təmas xəttindəki vəziyyəti qiymətləndirən nazir Ali Baş Komandanın tapşırıqlarını və qarşıda duran vəzifələri şəxsi heyətə çatdırıb. Müdafiə naziri bölmələrin döyüş qabiliyyətini, maddi-texniki təminatını, silah-sursat və hərbi texnika ilə təchizatını, həmçinin şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığını yüksək qiymətləndirib. Sonda nazir çay süfrəsi arxasında şəxsi heyətlə söhbət aparıb.

Belə bir çay süfrəsi günün birində mütləq Şuşada və Xankəndində də olacaq. O gün yaxınlaşır ki, uzaqlaşmır...

Azərbaycan aqrar məhsullarının ixracını getdikcə artırır. Məhsullar həm təzə, həm də emal olunmuş formada ixrac edilir. Rəsmi statistikaya nəzər yetirsək, təkcə meyvə-tərəvəz ixracında illik 15-20 faizə yaxın artım olduğunu görürük. Ümumilikdə qeyri-neft sektorunda ixrac 2017-2018-ci illərdə 36,5 faiz, 2019-cu ilin 5 ayı ərzində isə 17,8 faiz artıb. Bu ilin ötən dövründə kənd təsərrüfatı və emalı məhsullarının ixracı 37,6 faiz artıb.

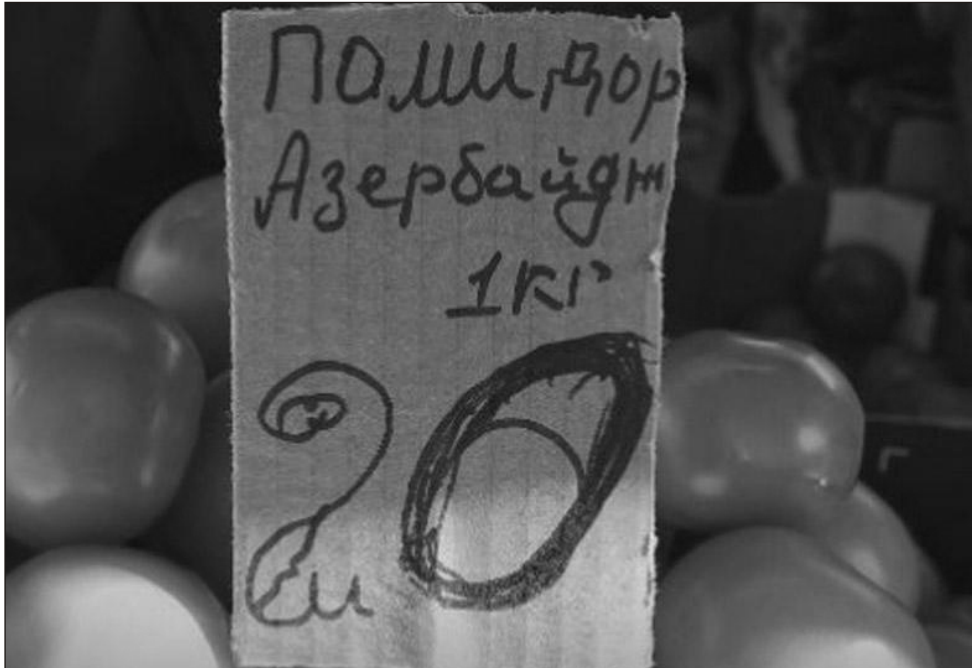
Kənd təsərrüfatı ixracının artması, əlbəttə, müsbət tendensiyadır. Lakin bu ixracın 90 faizdən çoxunun bir istiqamətə yönlənməsi heç də müsbət proses hesab oluna bilməz. Söhbətin Rusiya kimi etibarsız tərəfdaş imicinə malik dövlətdən getdiyini nəzərə alsaq, bu prosesin Azərbaycanın aqrar sektoru üçün daim risklər formalaşdıracağını söyləyə bilərik. 2015-ci ildə Rusiya ilə Türkiyə arasındakı siyasi böhran zamanı Moskvanın Türkiyədən idxala tətbiq etdiyi qadağaların hansı fəsadlara səbəb olduğunu yəqin ki, hamı xatırlayır. Lap yaxın tariximizdə - iyun ayında Gürcüstanda anti-Rusiya aksiyalarına görə Moskvanın atdığı məhdudlaşdırıcı iqtisadi addımlar da var. Yeni təcrübə göstərir ki, Rusiya hakimiyyəti siyasi müstəvidə problem yaşadığı ölkələrə qarşı ilk olaraq iqtisadi rıçaqları işə salır. Nəhayət, kənd təsərrüfatı kimi həssas sahədə ixracın az qala tamamilən Dağlıq Qarabağ münaqişəsində birmənalı olaraq erməni işğalçılarının tərəfində dayanan bir dövlətə istiqamətlənməsi torpaqlarını nə yolla olursa-olsun azad etmək niyyətində olan ölkə üçün yaxşı perspektiv vəd etmir.

Aqrar məhsullarımızın əksəriyyəti Şimala aparılır

Rəsmi məlumatlara görə, 2018-ci ildə Rusiya ilə Azərbaycan arasında 3405 mal növü üzrə ticarət əməliyyatları aparılıb. Ötən il Azərbaycandan Rusiyaya 619,2 milyon ABŞ dolları dəyərində qeyri-neft məhsulları ixrac olunub ki, bu da Azərbaycanın ümumi qeyri-neft ixracının təxminən 37 faizini təşkil edib. Bunun 87 faizi, yaxud 540 milyon dolları kənd təsərrüfatı və emalı məhsullarının payına düşüb.

Kənd təsərrüfatının Rusiyaya ixracdan asılılığını göstərən bir neçə fakta diqqət yetirək. Pomidor bu gün Azərbaycanın qeyri-neft ixracında liderdir. Ötən il Azərbaycandan ixrac olunan 171 min 921,1 ton pomidorun 170 min 315,58 tonu Rusiyaya satılıb. Eyni vəziyyət xurma, alma ixracında da müşahidə olunur.

Hökumət 2016-2017-ci illərdə Körfəz ölkələri və Avropa istiqamətində ixracın təşkil olunması üçün müəyyən addımlar atdı. Lakin Azərbaycan sahibkarları Mərakeş, Əlcəzair kimi aqrar ixracatçılarla rəqabətə girməyə həvəsli ol-



Aqrar ixracının "Urset bazarı" dərdi

Rusiyadan asılılıqdan necə qurtulmalı? Firdovsi Fikrətzadə: "İxrac coğrafiyasının genişləndirilməsi prosesi gedir"

madılar. Avropa istiqamətində ixracın genişlənməsi isə yalnız fındıq və nar şirəsi məhsulları üzrə baş tutdu.

Hökumət ixrac coğrafiyasını genişləndirmək üçün nə edir?

Iqtisadiyyat Nazirliyinin İxracın və Investisiyaların Təşviqi Fondundan verilən məlumata görə, qeyri-neft ixracının coğrafiyasını genişləndirmək üçün bir sıra addımlar atılır. Bunlardan biri müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan ticarət evlərinin yaradılmasıdır: "Artıq bizim Latviya, Belarus, Ukrayna, Polşa, Rusiya, Çin, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində ticarət evlərimiz fəaliyyət göstərir. Ticarət evləri yaradılmamışdan əvvəl təhlillər aparılır, bazar araşdırılır, harada zərurət varsa, orada da bu mexanizmlər tətbiq edilir. Hazırda Rusiyanın bir sıra şəhərlərində, eləcə də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində, Çində və Qazaxıstanda ticarət və şərab evlərinin yaradılması işləri aparılır.

Bundan başqa, Rusiyada "Azərbaycan nemətləri" mağazalar şəbəkəsinin yaradılması layihəsi həyata keçirilir. Layihə çərçivəsində ilk mağaza bu ilin martında Moskvada açılıb. Rusiyanın digər şəhərlərində də bu cür mağazaların açılması planlaşdırılır".

Fondan bildirildiyinə görə, Azərbaycanın xarici ölkələrdə maraqla qarşılanan məhsullarından biri də şərab-

dır. Hazırda şərablarımız Rusiyada uğurla satılır: "Biz istəyirik ki, yeni bazarlara da çıxmaq. Bu baxımdan Çin bazarı bizim üçün cəlbedicidir və Çində artıq Azərbaycanın bir neçə şərab evi açılıb. Çində Azərbaycan şərablarına böyük maraq göstərilir və inanırıram ki, Çin bazarında şərablarımız daha çox satılacaq".

Iqtisadiyyat nazirinin müavini Rüfət Məmmədov deyir ki, Azərbaycan məhsullarının ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsi məqsədilə intensiv tədbirlər həyata keçirilir, xarici ölkələrə ardıcıl olaraq ixrac missiyaları təşkil edilir, nüfuzlu beynəlxalq sərgilərdə Azərbaycan şirkətlərinin iştirakı təmin olunur: "Qeyri-neft ixracının stimullaşdırılması, "Made in Azerbaijan" brendinin təşviqi məqsədilə indiyədək xarici ölkələrə 29 ixrac missiyası təşkil edilmişdir. Azərbaycan məhsulları indiyədək 24 beynəlxalq sərgidə nümayiş olunub. Bu tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan məhsullarının ixracına dair razılaşmalar əldə edilib, müqavilələr imzalanıb. Bundan başqa, "Made in Azerbaijan" brendinin təşviqi məqsədilə xarici ölkələrdə Azərbaycan ticarət və şərab evləri yaradılır. Belə ki, 2017-ci ildə Belarussda, 2018-ci ildə Ukrayna, Latviya, Polşa və Çində, bu ilin yanvar ayında isə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində Azərbaycan ti-

carət evləri açılıb. Bu ticarət evlərinin hər birində müxtəlif növ Azərbaycan məhsullarının daimi sərgisi, Çinin Urumçi və Şanxay şəhərlərində Azərbaycan şərab evləri fəaliyyət göstərir. Bu şəbəkənin genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər davam etdirilir. Bu ilin sonunadək Qazaxıstanın Nur-Sultan şəhərində ticarət evinin, Rusiyada və Çində şərab evlərinin açılması nəzərdə tutulur.

Eyni zamanda, Rusiya, Çin, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Mərkəzi Avropa ölkələri üzrə Azərbaycanın ticarət nümayəndələri fəaliyyət göstərir ki, onlar ölkəmizin iqtisadi maraqlarının təmin olunmasında, xarici investorların cəlb edilməsində, potensial alıcılarla əlaqələrin qurulmasında mühüm rol oynayır".

Rusiya - ənənəvi bazardır, lakin...

Qeyd olunanlar göstərir ki, hökumət ixracın genişləndirilməsi istiqamətində tədbirlər həyata keçirir. Lakin proses kifayət qədər ləng gedir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzi direktorunun müşaviri Firdovsi Fikrətzadə hesab edir ki, kənd təsərrüfatı ixracının şaxələndirilməsi zaman tələb edən prosesdir, amma mümkündür: "Soğan nümunəsi göstərdi ki, məhsullarımızın Avropaya çıxması üçün imkanlar var. Bu gün Azərbaycan soğanı Polşa, Rumıniya, Bolqarıstana ixrac edilir. Bun-

dan əlavə, İranla, Türkiyə ilə qarşılıqlı ticarət əməkdaşlığını genişləndirə bilərik. Xüsusilə Türkiyə vasitəsilə Yaxın Şərqi, Avropaya daha rahat çıxmağa bilərik".

KTN rəsmisinin sözlərinə görə, fındıq, nar şirəsi, soğan, xurma və digər məhsulların təcrübəsi göstərir ki, aqrar məhsullarımızın Rusiyadan kənar ölkələrə çıxışı prosesi gedir: "Düzdür, bu, bir qədər yavaş gedir ki, bu da təbiidir - məhsulun tanıtımı, bazara uyğun təqdimatı vaxt aparan prosesdir. Lakin bu sahədə imkanlarımız getdikcə genişlənir. Rusiya bazarının ixracımızda üstünlük təşkil etməsi, bir növ, təbii prosesdir. Rusiya bizim kənd təsərrüfatı

çətinlik çəkir".

Iqtisadçı bildirir ki, Rusiyanın tələbləri sərtləşdirməsi indiki halda Azərbaycanın kənd təsərrüfatı istehsalçıları üçün ciddi çətinliklər yarada bilər: "Bizim daxili bazarımızın ixrac üçün nəzərdə tutulan həcmi qəbul etmək imkanı yoxdur. Eyni zamanda qısa müddət ərzində digər ölkələrə ixracın kəskin genişləndirilməsi də mümkün deyil. Bu isə istehsalçıların ciddi maddi zərərə düşməsinə gətirib çıxara bilər. Bu gün Azərbaycanın aqrar istehsalçılarının belə hallara qarşı immuniteti yoxdur. Yeni bir dəfə məhsulunu itirən, yaxud dəyərindən aşağı qiymətə satan fermer növbəti il həmin məhsulu, üm-

miyyətlə, becərməyə bilər. Çünki onun zərərini qarşılayacaq sistem, aqrar sığorta mexanizmi mövcud deyil".

R.Həsənovun fikrincə, avtoritar idarəetməyə malik Rusiya kimi ölkələri heç vaxt etibarlı tərəfdaş hesab etmək mümkün deyil: "Bu ölkədə qərarlar prosedur və mexanizmlər əsasında deyil, bir nəfərin siyasi iradəsi əsasında qəbul edilir. Belə ölkələr həmişə etibarsız tərəfdaş kimi tanınırlar. Onlarla iqtisadi əməkdaşlıq zamanı orta və uzunmüddətli dövr üçün planlaşma aparmaq qeyri-mümkün olur. Yeni bu gün Azərbaycan fermeri Rusiya bazasına arxayın olub orta və uzunmüddətli istehsal planlaşması apara bilməz. Çünki hətta ən yaxın aylarda belə bu ölkənin siyasi hakimiyyəti tərəfindən ixraca maneələr qoyula bilər. Belə vəziyyət isə əlbəttə ki, aqrar istehsalçıları üçün əlverişli deyil. Hesab edirəm ki, aqrar məhsullarının ixrac coğrafiyasını genişləndirmək üçün tədbirlər sürətləndirilməlidir. İlk növbədə ölkədə müasir beynəlxalq standartlara uyğun məhsul istehsalı təmin olunmalı, həmin məhsulların beynəlxalq tələblərə uyğun sertifikatlaşdırılması mexanizmi qurulmalıdır. Bundan əlavə, aqrar sığorta mexanizmi tətbiq olunmalıdır. Eyni zamanda Azərbaycanın Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzvlüyü prosesi nəhayət ki, yekunlaşdırılmalıdır. Çünki hazırda beynəlxalq ticarətin 90 faizdən çoxu bu təşkilatın qaydaları əsasında həyata keçirilir. Dünyada ÜTT-dən kənar qalan 5-6 dövlət var ki, onlardan biri də Azərbaycandır. Düzdür, rəsmi məlumatlarda bu təşkilata üzvlükdə əsas problemın aqrar sektorun subsidiyalaşdırılması ilə bağlı olduğu deyilir. Lakin hesab edirəm ki, bu məsələdə razılığın əldə olunması mümkündür".

□ Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"



MÜSAVAT

Son səhifə

N 156 (7326) 26 iyul 2019

Bunları bilirsinizmi?

* 1 saat müddətində qulaqlıqla bir şey dinlərkən qulaqdakı bakteriya sayı 700% artır.

* Səhər bir alma yesəniz yuxunuz daha tez açılar.

* Asqırarkən ürəyiniz də daxil olmaqla, bütün vücud funksiyaları o an durur.

* Mədə turşusu bir ülgücü əritmə gücünə malikdir.

* Norveçin şimalında hər yaz 14 həftə gecə-gündüz günəşli keçir.

* İtlərin tər vəziləri ayaqlarındadır.

* Hindistandakı illik doğum sayı Avstraliya əhəlinin cəmindən çoxdur.

* Pablo Pikasso pulsuzluqdan əziyyət çəkdiyi gənclik illərində çəkdiyi rəsmləri yandıraraq qızınırdı.

* İncilər sirkədə əriyir.

* Ancaq erkək bülbüllər oxuya bilir.

* Timsahlar rəng korudurlar.

* 1 kiloqram limonda 1 kiloqram çiyələkdən daha çox şəkər var.

* Tarixin ən qısa müharibəsi İngiltərə ilə Zanzibar arasında olub. Zanzibar hər bəşlərdən 38 dəqiqə sonra təslim olub.

* Qadınların ürəyi kişilərin ürəyinə nisbətən daha sürətlə döyünür.

* Vücudumuzda ən güclü əzələ dilimizdir.

* Alimlərin araşdırmasına görə, insanın IQ səviyyəsi nə qədər yüksəkdirsə, o qədər də çox yuxu görür.

* Ən çox asfalt küçəyə sahib olan ölkə Fransadır.

* Ancaq dişi ağcaqanadlar dişləyə bilir.

* Çayırtəkənin qulağı dizindədir.

* Milçəklərin 5 gözü var.

* Delfinlər bir gözü açıq yatırlar.

* Bayquş mavi rəngi görə bilən tək quşdur.

* Qədim misirlilər daşdan hazırlanmış yastıqlarda yatarlarmış.

* İsti su soyuq sudan daha ağırdır.

* Ördəyin səsi əks-səda verməz.

* Uşaqlar baharda daha tez böyüyür.

* İnsan aşiq olduğu zaman beyində "phenylethylamine" əmələ gəlir. Bu, ürək atışını sürətləndirir və insana xoş təsir bağışlayır. Bu kimyasal maddə şokoladda da var.

Kişi yuxusuzluq səbəbini açıqladı, hər kəs güldü

Görüntülərdən görünür ki, ev pişiyi gecə saatlarında sahibinin yanında dayanıb və israrla ona baxıb. Digər görüntülərdə isə görünür ki, pisik ev sahibinin belinə çıxıb və ona yatmağa mane olur.



Sözügədən paylaşım sürətlə yayılıb və 1.4 milyon layk, 8 min şərh və yüzlərlə retweet yığdı. Bir çox sosial şəbəkə istifadəçilərini də pişiyin davranışları güldürdü. "Sənin pişiyin böyük ehtimalla sənin axırına çıxmağa çalışır" - bunu da istifadəçilərdən biri yazıb.

Daha bir sosial şəbəkə istifadəçisi isə kişiye məsləhət görüb ki, "Necə başa düşmək olar ki, pişiyiniz sizi öldürmək istəyir" kitabını oxusun. Pişik sahibi isə deyib ki, bir gecə oyananda pişiyinin onunla burun-burun gəldiyini və baxışları ilə az qala yediğini görüb. Onun bu şərhinə 7.5 min layk gəlib.

Mayda xəbər verilib ki, bir kişi pul oğurlayıb, onu qaytarmaq istəməyən pişiyi çəkib. Heyvan yerdə uzanıb və cayaqlarının arasında pulları saxlayıb. Sahibi pulu geri almaq istəyəndə isə o, aqressiya nümayiş etdirərək, onun barmaqlarını dişləyib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN



İnsan bol su içirsə...

İngiltərədə aparılan araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, su beynin fəaliyyətini gücləndirir. Mütəxəssislərin fikrincə, insanlar önəmli bir iş görməzdən əvvəl onların beynləri daha sürətlə çalışır. Təcrübədə iştirak edən adamlara bir həftə ərzində məntiqlə bağlı suallar verilib. Nəticədə məlum olub ki, sualları cavablamadan əvvəl su içən adamlar cavabları daha tez tapırlar. Su içməyən isə sualların cavabları haqqında daha çox düşünürlər. Araşdırmanı aparın professor Karolina Edmands su içən adamların beyninin digərlərinə nisbətən 14 faiz daha sürətlə çalışdığını deyirlər.

Bu millət bazar gününə nifrət edir

Dünya insanları üçün bazar günü istirahət, işdən azad olmaq deməkdir. Amma ingilislər bazar gününü sevmir. Onlar üçün istirahət cümə günü saat 6-dan sonra başlayır və bazar günü səhər saatlarında bitir. Çünki bazar günü başlayan kimi onlar yeni və gərgin iş gününə hazırlaşır.

Həftəlik geyimlərini yuyub ütüləyən, ya da onları camaşırxanadan götürən ingilislər həftəlik iş, ailə qrafiklərini də həmin gün qurur. Həftəlik ərzaq bazarlığı, evin əyər-əskiklərinin həlli də məhz həmin günə təsadüf edir. Bu səbəbdən də bazar günü ingilislər üçün yarı iş günü sayılır. Çünki sadaladığımız bu işləri görmək elə iş günündəki qədər enerji tələb edir.

Toyuq əti boşqabda hərəkət edib

Aziya restoranlarından birində toyuğun döş əti boşqabdan sürüşüb və ziyarətçiləri qorxudub. Şahidlər tərəfindən çəkilən video The Sun tabloidi tərəfindən yayımlanıb. Kadrlardan görünür ki, döş əti boşqabda hərəkət edib və yerə düşüb. Fonda isə isterik qadın səsi eşidilir.

Video öncə Florida ştatının Mayami şəhərində yaşayan Ri Fillips tərəfindən yayılıb. Video sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən sürətlə yayılıb. Onlar müzakirə ediblər ki,



toyuq birdən-birə necə uçuşun əti o qədər tezə canlana bilər. Hətta sosial şəbəkə istifadəçilərinə biri təxmin edib ki, toyuğun əti o qədər tezə olub ki, onun əzələləri də refleks altında hərəkət edib.

İnternetdə tanış olmusuzsa, sevginiz uzun çəkəcək



İnternetdə dünyanın hər yerində milyonlarla insan bir-biriləri ilə tanış olur. Onların tanışlıqları dostluğa, hətta sevgi münasibətlərinə də çevrilə bilər. İnternetdə tanış olub evlənen cütlüklər arasında araşdırma aparın bir şirkətin nümayəndələri maraqlı nəticələr əldə ediblər. 2005-2012-ci illər arasında evlənen 20 min cütlük (pespondent) arasında internetdə tanış olub evlənenlərin sayı olduqca çoxdur. Araşdırma nəticələrinə görə, yaşları 30-50 arasında dəyişən hər üç cütlükdən biri internetdə tanış olaraq evləndi.

Mütəxəssislərin fikrincə, cütlüklərin hansı şəraitdə tanış olmaları onların münasibətlərinə də təsir göstərir. İnternetdə tanış olan cütlüklərin münasibətləri normal həyatda tanış olanlarla müqayisədə daha uzun müddət davam edir. İnternetdə tanış olanlar daha xoşbəxt olduqlarını və nadir hallarda boşandıqlarını deyirlər.

45 ildir xəstəxanada yaşayır

Braziliyalı Paulo Henrique Machado adlı kişi bütün həyatını bir xəstəxana otağında keçirib. Paulo dünyaya gəldikdən iki gün sonra anası dünyasını dəyişib. Məhz bu səbəbdən də o, iflic keçirib. Paulo yataq xəstəsinə çevrildikdən sonra xəstəxanada qalmağa başlayıb. Heç kəs onu xəstəxanadan çıxarmayıb. Qohumları da Paulodan imtina edib. Kimsəsiz və davamlı baxıma ehtiyacı olan uşaq elə xəstəxanada böyüyüb. Hazırda onun 45 yaşı var. O, xəstəxanada qaldığı müddətdə oxuyub-yazmağı öyrənib və universitetə qəbul olub. Kompüter mühəndisliyi fakültəsini bitirib. 45 il ərzində cəmi 50 dəfə xəstəxanadan çıxan Paulo həkimlərin sevimlisinə çevrilib. Heç kəs onun xəstəxanadan çıxmasını istəmir. Xəstəxananın baş həkimi Poulunun həkimlərin sirdaşına çevrildiyini deyir.

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.050